

Előterjesztés
Hajdúhadház Város Önkormányzat
Polgármesterétől

Képviselő-testület 2020. szeptember hónap 24. napján tartandó ülésére

Tárgy: Hajdúhadház Város Önkormányzat Gazdasági Programja 2020-2025

Illetékes bizottság: -

Döntési dokumentumok száma: 1 db

Döntési dokumentumok típusa: határozati javaslat

Nyílt ülés

Szavazás módja: egyszerű többség

Névszerinti szavazás: nem

Költségvetést érint: igen

Mellékletek: Gazdasági Program

Tisztelt Képviselő-testület!

A város hosszú távú fejlesztési elképzeléseit, gazdasági programját 2015-től 2019-ig terjedő időszakra vonatkozóan tartalmazza a korábban elfogadott „Hajdúhadház Gazdasági Program és Településfejlesztési akciótervet”, melyet a Képviselő-testület a megalakulását követő 6 hónapon belül felülvizsgál

Az Mötv. 42. § értelmében a képviselő-testület hatásköréből nem ruházható át gazdasági program felülvizsgálata.

Mötv. 116. § (1) A képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.

(2) A gazdasági program, fejlesztési terv a képviselő-testület megbízásának időtartamára vagy azt meghaladó időszakra szól.

(3) A gazdasági program, fejlesztési terv helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

(4) A gazdasági program, fejlesztési terv - a megyei területfejlesztési elképzelésekkel összhangban - tartalmazza, különösen: az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket.

(5) A gazdasági programot, fejlesztési tervet a képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül fogadja el. Ha a meglévő gazdasági program, fejlesztési terv az előző ciklusidőn túlnyúló, úgy azt az újonnan megválasztott képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül köteles felülvizsgálni, és legalább a ciklusidő végéig kiegészíteni vagy módosítani.

Fentiek alapján kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztést megtárgyalni és az alábbi határozati javaslatot elfogadni szíveskedjen.

Határozati javaslat

Hajdúhadház Város Önkormányzata Képviselő-testületének/2020.(.....) határozata Hajdúhadház Város Önkormányzat Gazdasági Programja 2020-2025

Hajdúhadház Város Önkormányzata Képviselő-testülete az előterjesztést megtárgyalta és úgy határozott, hogy az előterjesztés mellékletét képező Gazdasági programot 2020-2025 közötti időszakra jóváhagyja.

Határidő: folyamatos

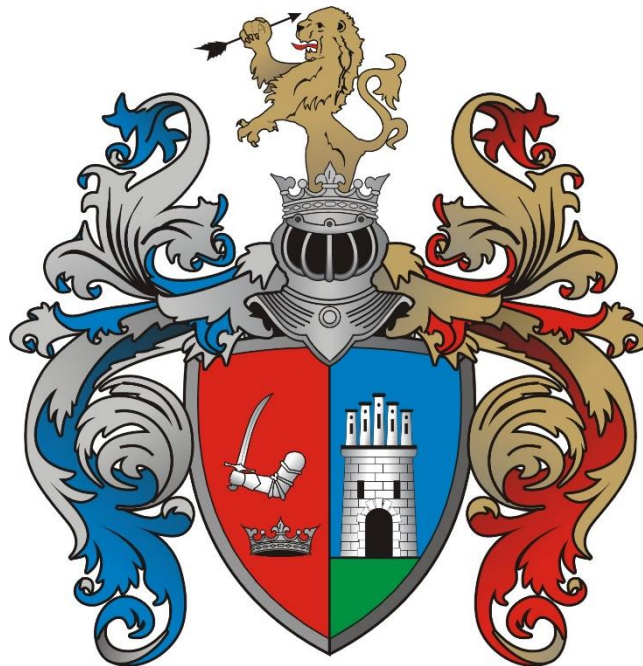
Felelős: Csáfordi Dénes polgármester

Hajdúhadház, 2020. 09.16

Tisztelettel:

Csáfordi Dénes polgármester

Az előterjesztést összeállította: dr. Kiss Katalin jegyző

HAJDÚHADHÁZ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

Gazdasági Program 2020-2025

2020. augusztus

Tartalom

1.	Vezetői Összefoglaló.....	3
2.	Helyzetelemzés.....	5
2.1.	Történelmi áttekintés	6
2.2.	Földrajzi elhelyezkedés	7
2.3.	Társadalmi, demográfiai helyzet, foglalkoztatottság	8
2.4.	Infrastruktúra helyzete	10
2.4.1	Közlekedés	10
2.4.2	Közművek	12
2.4.3	Energiaellátás	13
2.5	Vállalkozási tevékenységek jellege, összetétele.....	13
2.6	Az önkormányzat által ellátott feladatok, városi intézmények.....	19
2.7	Környezeti adottságok, környezetvédelem.....	24
2.8	Az előző ciklus megvalósult és folyamatban lévő fejlesztések	25
2.9	A település jelenlegi állapotának elemzése, SWOT analízis.....	28
3.	Fejlesztési koncepció.....	29
3.1.	A város adottságai és helyzete.....	29
3.2.	Fejlesztési alapelvek	31
4.	Fejlesztési célok	32
4.1.	átfogó cél - Helyi gazdaságfejlesztés erősítése.....	32
4.2.	átfogó cél - Élhető, vonzó településkép kialakítása.....	33
4.3.	átfogó cél – Életminőség javítása	35
4.4.	átfogó cél - Környezettudatos szemlélet erősítése.....	37
4.5.	A 2021-2025 közötti Gazdasági Program által lefedett időszakban tervezett beruházások:.....	39
5.	A nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek.....	41
6.	A fejlesztések megvalósításának feltételei:.....	43

1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A gazdasági program elsődleges és legfontosabb feladata a város népességmegtartó ereje a helyi identitás és kohézió erősítésével. Ennek egyik fontos eleme a lakosság jelentős részét kitevő hátrányos helyzetű ember felzárkóztatása. A kedvezőtlen társadalmi és szociális mutatókkal jellemezhető lakosok elsősorban a város belterületének keleti és déli részein található szegregátumokban élnek. A társadalmi-gazdasági problémák közül elsősorban a munkanélküliség jelenségét kell kiemelni. A kedvezőtlen foglalkoztatottsági mutatók részben a pénzügyi-gazdasági válság következményei, részben a „történelmi hagyaték”, a rendszerváltás után kialakult új gazdasági, társadalmi állapotok eredménye. A nagyarányú munkanélküliséget a város és az itt működő vállalkozások versenyképességének további növelésével, új munkahelyeket teremtő beruházások megvalósításával lehet leginkább ellensúlyozni, amiben nagy szerepet játszhat a város elhelyezkedéséből (Hajdúhadház Debrecen és Nyíregyháza között fekszik) származó előnyök intenzívebb kihasználása.

A népességmegtartó-erő tekintetében kiemelten kell kezelni a lakosság életkörülményeinek javítását is. Az utóbbi években számos olyan beruházás valósult meg (pl. városközpont rehabilitáció; kerékpárúthálózat fejlesztése; szennyvízberuházás, belvíz elvezető rendszer kiépítése, Épületek energetikai korszerűsítése és a szociális városrehabilitáció folytatása a központi területek parkok zöldítésével), amely a helyiek komfortérzetét javítja, több területen további fejlesztések szükségesek (pl. szegregátumok integrációja a városi szövetbe, leromlott városrészek fejlesztése és az ott lakó munkanélküliek nagy arányának a csökkentése). A jövőben kiemelt figyelmet kell fordítani a városi környezet komplex fejlesztésére, egyéb esetben a települési környezet leromlik, ami a gazdaságilag aktív lakosság további elvándorlásához vezethet.

Hajdúhadház a települést körülvéő városok elszívó ereje ellenére is be tudja tölteni járásközponti funkcióját a közigazgatás, a (köz)szolgáltatás, az egészségügyi alapellátás, az oktatás és a szociális alapellátás területén egyaránt. Ehhez az elmúlt évek beruházásai nyomán többnyire adottak az infrastrukturális feltételek, csak néhány intézmény esetében van szükség általános felújításra. Az utóbbi években megvalósított komplex energetikai

beruházások hozományaként az önkormányzati költségvetésben az utóbbi időszakhoz képest megtakarításként fog jelentkezni a rezsi kiadások csökkenése.

A város gazdasági teljesítménye jóval alulmarad a város méretéből adódó gazdasági potenciálnak. Hajdúhadház Hajdú-Bihar megyében, a Debrecen és Nyíregyháza között elhelyezkedő ipari-logisztikai tengelyben helyezkedik el, ugyanakkor gazdasági teljesítménye nem számottevő. Hajdúhadházon a mezőgazdaság és az ipar szerepe kiemelkedőnek tekinthető a foglalkoztatás szempontjából. A város jelentős területű, ugyanakkor kihasználatlan ipari területekkel rendelkezik. A cégek letelepítése érdekében az alpinfrastruktúrát az ipari területeken bővíteni szükséges, illetve a befektetés-ösztönzési tevékenységet meg kell erősíteni.

Hajdúhadházon a turisztikai szektor szinte teljesen hiányzik. A térségi, egyes esetekben megyei ill. országos jelentőségű turisztikai vonzerők, programok ellenére az idegenforgalomhoz kapcsolódó egyéb szolgáltatások, azok kiszolgáló infrastruktúrája szinte teljesen hiányosnak tekinthető a városban és a környékén is. A turizmus adottságai a településen jóval túlmutatnak az ágazat gazdaságban betöltött szerepénél. A következő években fontos feladat az Önkormányzat számára a turisztikai lehetőségek-adottságok kiaknázása.

Hajdúhadház társadalmi életében meghatározó aktív, civil szervezetek tevékenységére helyezve a hangsúlyt a kulturális és a sportélet támogatásával biztosítható a helyi széttagolt, szegregált lakosság bekapcsolása a város társadalmi vérkeringésébe, mely biztosítja a társadalmi integrációt, ami a gazdasági fejlődés előfeltétele, motorja. A kapcsolódó infrastrukturális beruházások mindegyike az integrációt támogatja. A fejlesztéseknek tovagyűrűző hatás van a város további szegmenseinek, főként a gazdaság fejlődésére.

Az elmúlt időszakban elnyert Európai Unió által finanszírozott Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretében elnyert projektek megvalósítása 2017-ben elkezdődött és 2020 első negyedévére fejeződtek be. A 2017-es évben robbanás-szerűen megnőtt építési anyagárak miatt viszont az önkormányzatnak jelentős külső- és saját forrás bevonására volt szüksége.

Még előre nem látható méretű negatív hatásokat fog eredményezni a koronavírus miatt kialakult veszélyhelyzet és ezek gazdaságra gyakorolt hatása.

Hajdúhadház Város Önkormányzatának stratégiai célja a város gazdasági teljesítményének visszaállítás és lehetőségeihez mérten a gazdasági növekedés támogatása, a hajdúhadházi lakosok munkalehetőségének javítása, valamint életkörülményeinek megtartása, javítása és a város működésének-, gazdaságának-, infrastruktúrájának- és közszolgáltatásainak hatékony fejlesztése. Fontos feladat a célok elérése érdekében a helyi vállalkozások

működésének – tervezett fejlesztéseinek támogatása, a letelepülni szándékozó vállalkozások ösztönzése és az önkormányzat tervezett projektjeinek megvalósítása. A természeti és egyéb adottságok jobb kihasználása, a város vonzóbbá tétele és a hatékonyabb városmarketing segítheti a stratégiai célok elérését. Továbbra is meg kell vizsgálni és a lehetőségekhez igazodva ki kell használni a 100%-os mértékű, vissza nem térítendő pályázati forrásokat, ügyelve a reálisan megvalósítható tervezésre, valamint a város rendelkezésére álló erőforrások biztosítására.

Mindezen célok elérése érdekében figyelembe kell venni a város lehetőségeit, a koronavírus által okozott gazdasági károk kezelését, a tervezett fejlesztéseket, azok humán- és anyagi erőforrás igényét, és a lehetőségekhez, valamint a város gazdasági adottságaihoz igazodva kell megvalósítani azokat.

2. HELYZETELEMZÉS

Gazdasági Program elkészítésének háttere:

A gazdasági program készítésének kötelezettségét Magyarország helyi önkormányzatokról szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a is rögzíti. A Képviselő testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit hivatott bemutatni, melynek elkészítése a helyi Önkormányzat felelőssége. A Gazdasági Program a képviselő-testület megbízatásának időtartamára, 5 éves fejlesztési tervet határoz meg. A Gazdasági Programban szerepelnie kell a mindazoknak a céloknak és feladatoknak, amelyek a helyi Önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

A gazdasági programmal szemben támasztott elvárások:

1. A kötelező- és vállalt feladatok hatékonyabb ellátását, a város működőképességének megtartását- és fejlődését szolgálja.
2. A tervezett feladatok, projektek megvalósítása és az ahhoz kapcsolódó pályázati források, saját erő összhangjának megteremtését.
3. A koronavírus által okozott gazdasági károk mérséklésének támogatása a Kormányzati intézkedések mellett saját hivatali- és intézményrendszerén keresztül.

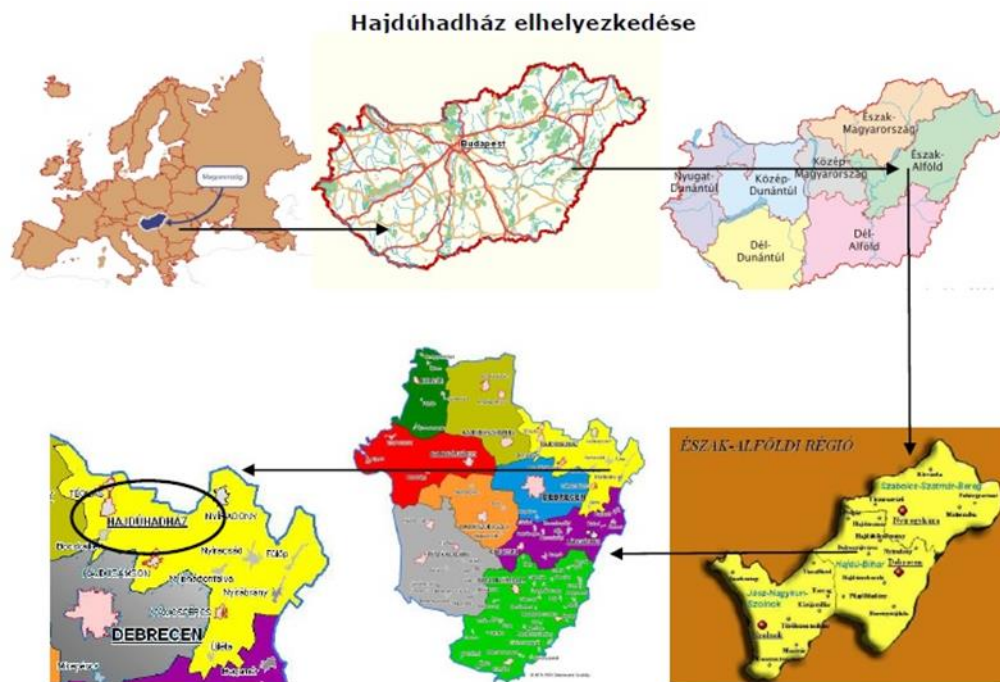
2.1. Történelmi áttekintés

A város nevével írásos forrásokban, a XII. századtól találkozunk, amely akkor Szabolcs vármegyéhez tartozott. Hadház a török hódítás alatt a Magyar Királyság területéhez tartozott. A település életében meghatározó jelentőségű volt, hogy területén Bocskai István fejedelem 1605-ben hajdúkat telepített le és a 1605. december 12-én Hadháznak is városi rangot adományozott. A hajdúk a településen 1610. körül telepedtek le véglegesen. A letelepedést követően a hajdúk a város védelmi rendszerének kialakításához láttak hozzá. A település védelmét szolgálta a felújított erőtemplom, valamint a város határain körbefutó erődítmény, az úgynevezett hajdúpalánk. Ebben az időszakban alakult ki a Hajdúhadház egyik fő értéke a településszerkezet, mely a mai napig őrzi a történelem lenyomatát. A településszerkezetre jellemző a kétbeltelkesség, amely a belső halmazos szerkezetet eredményezte. A védelmi rendszer tartozéka volt a csillag alakú útrendszer, amelynek közepén egy útvonal halad és ebbe fut bele több utca, ez volt a korábbi palánk erődítmény rendszer sáncainak rajzolata. A település 1872-ig volt szabad hajdúváros. 1876-ban Hajdúhadház, mint rendezett tanácsú város Hajdú vármegyébe kapott besorolást.

A település 1891-től nagyközség lett, majd 1924-ben visszanyerte városi rangját. A két világháború közötti időszak alatt a városban jelentős infrastrukturális fejlesztések valósultak meg (az elektromos hálózat kiépült, artézi kutakat fúrtak, tanyai iskolát és műutat építettek). A település 1936-tól 1984-ig ismét nagyközség volt. Közigazgatásilag fontos változást hozott a település életében, hogy 1989. március 1-től Hajdúhadház és Téglás községek egyesítésével a települést Hadháztéglás néven újra várossá nyilvánították. A település lakossága majdnem elérte a 20 000 főt. 1991. május 1.-én Hajdúhadház és Téglás ismét különvált, 1993. október 15-én pedig Hajdúhadház Bocskaikert településrésze lett független település.

Hajdúhadház identitásának meghatározó eleme a mezőgazdaság, az arra épülő élelmiszeripar, valamint gasztronómia. A városhoz köthető legjellegzetesebb mezőgazdasági termék a Hadházi lapos káposzta, az abból készült savanyú káposzta, valamint káposztás ételek. A káposzta termelése és feldolgozása a város életének, kultúrájának meghatározó része volt. Jelenleg e hagyomány ápolását szolgálja az évente megrendezésre kerülő Hadházi Káposztás Napok.

2.2. Földrajzi elhelyezkedés

Hajdúhadház az Észak-alföldi régióban, Hajdú-Bihar megye északi részén helyezkedik el. A település a Hajdúhadházi járás központja. Hajdúhadház két megyeszékhely között helyezkedik el, Debrecenről északra 18 km-re, és Nyíregyházától délre 30 km-re. A település északi része Téglás városával össze van nőve. A település az országos jelentőségű közlekedési útvonalak, a 4-es számú főút és a 100-as számú vasútvonal mentén helyezkedik el. A jó közlekedési kapcsolatok illetve a 2 nagyváros közelsége határozza meg a település táji, természeti arculatát, hiszen hazai viszonylatban viszonylag urbanizált környezetben fekszik. A természetföldrajzi besorolását tekintve a Dél-Nyírség kistáj északi részén helyezkedik el. A kistáj jellegéből adódóan Hajdúhadház területének nagy részét homoktalaj borítja, előfordulnak a külterületeken szélbarázdák, deflációs mélyedések, melyek a mezőgazdasági termelés egyik korlátozója.

Hajdúhadház legfontosabb természeti értékének a magas arányú erdős területek, valamint a város két Natura 2000 területe tekinthető. A település síkvidéken található, alapvetően mező- és erdőgazdasági művelés alatt álló területekkel meghatározott környezetben helyezkedik el, erdősültsége országos viszonylatban is magas.

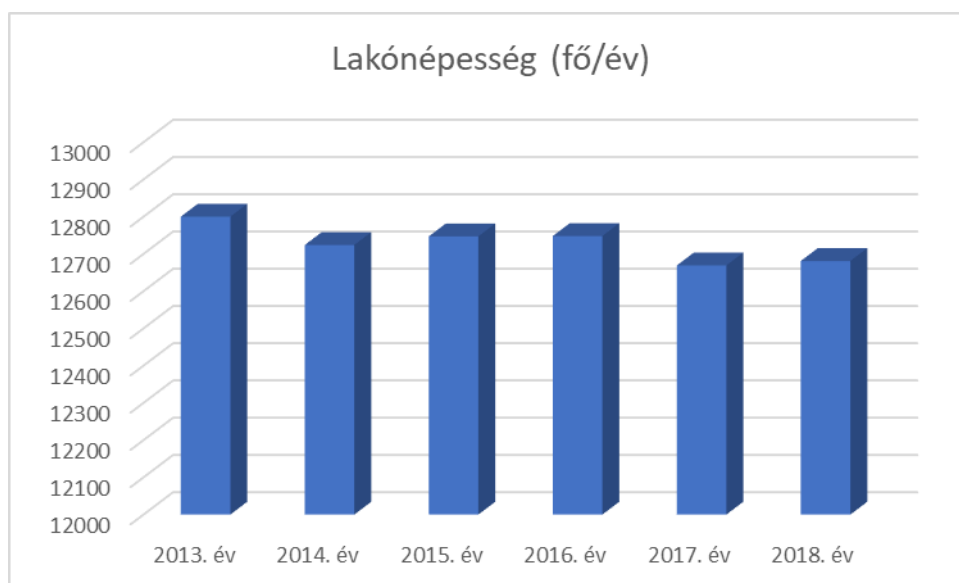
A város zöldfelületi ellátottságának mennyiségi mutatói kedvezőek, ugyanakkor a város belterületén található közhasználatú zöldterületek aránya igen alacsony. A közterek és parkok előfordulása elsősorban a városközponti területekre jellemző, más városrészekben alacsony a

közösségi és szabadidős sport tevékenységekre alkalmas kiépített zöldfelületek aránya. A közparkok növényállománya vegyes, általában felújításra szorul, a virágos területek aránya viszonylag alacsony, a város utcafásítottsága jelenleg nem kielégítő, és hiányosságok jelentkeznek a védőfásítás szempontjából is. Mindez közvetett módon befolyásolja a település környezeti állapotát, a városi klímát és a lakosság életminőségét is.

2.3. Társadalmi, demográfiai helyzet, foglalkoztatottság

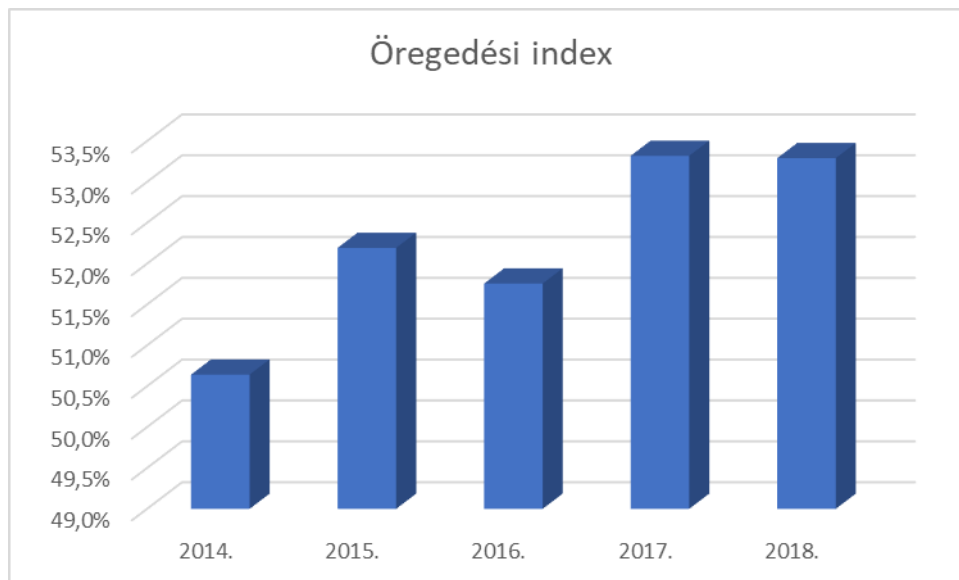
Hajdúhadház népességének száma az évezred eleje óta kis mértékben csökkent, aminek elsődleges oka a – főként a fiatalokat és a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezőket érintő – szelektív migráció. Az elvándorlás olyan mértékű, hogy azt a természetes szaporodás csak részben ellensúlyozni. Az szelektív elvándorlás következtében csökken a képzett munkavállalók száma, ami negatívan befolyásolja a város munkaerő-kínálatát, a város munkaerő-piaci versenyképességét.

2020-ban a becsült lakónépesség 12.700 fő. A városi lakosság 2013-2018 közötti változását az alábbi diagramm mutatja, mely összesen 119 fős veszteséget jelent, ami elhanyagolható különbség.

Az öregedési index (100 gyermekkorúra jutó 65 év feletti jut). Hajdúhadház öregedési indexe 2014-ban 50,6 %-os volt, mely folyamatosan emelkedett, így 2018-ban 100 fő 14 év alattira, több mint 53 fő 65 év feletti jutott. Az országos átlagos adatokhoz viszonyítva kedvező érték. Az országos tendencia, hogy a lakosság általánosan öregedő, tehát 100 fiatal korú lakosra

több, mint 100 fő idősebb lakos jut. A fiatalos népességszerkezetből adódóan, Hajdúhadházon a fiatalokra és a gyermekes családokra irányuló szolgáltatások fejlesztése és működtetése az egyik legjelentősebb feladat. Ebből is adódóan kiemelt feladat a védőnői szolgálat és gyermekorvosi rendelés infrastruktúrájának a bővítése.

A népesség gazdasági aktivitása országos viszonylatban alacsony, a munkanélküliek aránya igen magas. A kedvezőtlen foglalkoztatottsági problémáit a közfoglalkoztatás rendszere csak részben és átmeneti jelleggel tudja kezelni.

Hajdúhadház a munkanélküliség megjelenése óta súlyos foglalkoztatási válsággal küzd. A 90-es évektől kezdődően gyors ütemben növekedett a munkanélküliek száma. Ma is a város egyik legsúlyosabb problémája a munkanélküliség.

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)	Nyilvántartott álláskeresők száma (fő)	Nyilvántartott álláskeresők aránya a 15-64 év közötti lakosság tekintetében
2013	8965	2038	22,7%
2014	8959	1762	19,7%
2015	9015	1689	18,7%
2016	9003	1339	14,9%
2017	8960	1099	12,3%

A fenti táblázatból kitűnik, hogy 2013 és 2017 között sikerült csökkenteni a regisztrált álláskeresőket számát. Ez a csökkenés jórészt a közfoglalkoztatásnak köszönhető. Az alábbi közfoglalkoztatotti adatokból is kiderül, hogy a közfoglalkoztatási programnak milyen fontos szerepe van a munkaerő foglalkoztatásában.

Év	Közfoglalkoztatásban résztvevő személyek havi átlagos létszáma - Hajdúhadház
2013	323
2014	591
2015	600
2016	992
2017. (december)	719

A lakosság életminőségét számos tényező befolyásolja közvetlen és közvetett módon. A családok életkörülményeit alapvetően meghatározza a lakások felszereltsége, komfortossága. Az utóbbi évtizedben mindkét területen jelentős javulás következett be, ugyanakkor a lakások komfortfokozata a város egyes szegregált területein igen kedvezőtlen. Az életminőséget, illetve annak anyagi tényezőit áttételesen jellemző mutatók közül viszonyítási alapot jelent a lakosság tulajdonában álló nagy értékű fogyasztási cikkek mennyisége, értéke. A gépkocsiallómanys számának változása az országos, regionális és megyei adatoktól egyaránt elmarad.

A társadalom életminősége a megyei átlagtól jelentősen elmarad, melynek egyik fő indikátora a népesség egészségi állapota. A településen működő háziorvosi szolgálatok adatszolgáltatása alapján egyértelművé válik, hogy legmagasabb arányban – hasonlóan az országos trendhez – a szív- és érrendszeri megbetegedések a mozgásszervi betegségek, illetve anyagcsere megbetegedések (cukorbetegség) jellemzőek.

2.4. Infrastruktúra helyzete

2.4.1 Közlekedés

Közüthálózat

Hajdúhadház országos jelentőségű közúti (4-es számú főút) és vasúti (100-as számú vasúti fővonal) közlekedési folyosók mentén helyezkedik el. A város közlekedés-földrajzi helyzete az elmúlt években a 354-es főút megépítésével tovább javult (Debrecen északi elkerülő, amely

közvetlen kapcsolatot teremt az M35-ös autópályán keresztül az ország nyugati részével). A településen nem vezet keresztül jelentős tranzitforgalmat bonyolító út, a 4-es számú főút a települést nyugatról elkerüli. A térség városai közötti közlekedésből adódóan ugyanakkor a Béke útja és a Dr. Földi János utca mentén a városközponti belterületén jelentős forgalom halad át.

A városi úthálózat fő elemei az országos közúthálózat települési átkelési szakaszaival jelentős részben egybeesnek, de fontos városi főutak, önkormányzati kezelésben vannak. Az úthálózat szabályos szerkezete csak a főbb hálózati elemekre és a periférikus lakóterületekre jellemző, az utcahálózat nagy része a történelmi maradványokra épülő csillagterekkel szabdaltnak, szabálytalan jellegű. A főbb lakóövezetek utcái elsősorban a déli területen épültek szabályos párhuzamos és merőleges elrendezéssel. Az egyes lakóövezetek utcáira szűk keresztmetszet jellemző, a belső területek csak néhány fontosabb utcája szélesebb (pl. Zrínyi u., Kazinczy u.).

A város belső közlekedési adottságait vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a település központján keresztülhaladó forgalom igen jelentős, a parkolóhelyek száma elégséges, de időszakosan kialakulhat kapacitáshiány. Hajdúhadház központi területein kívül jelentős hiányosságok jelentkeznek a burkolt belterületi utak arányában.

Vasúti közlekedés

Vasúti közlekedés szempontjából a település a Debrecen – Nyíregyháza fővonalon fekszik. A vasútvonal a település keleti részén húzódik észak-déli irányultságú. A vasútállomás a város központjától 1 km távolságban található. Általában a hétköznapi menetrend alapján óránként, csúcsidőben pedig félóránként közlekednek a szerelvények mindkét irányban.

Tömegközlekedés

A városban helyi tömegközlekedés nincs, A helyközi és távolsági közösségi közlekedés a városban kedvezőnek mondható Hajdúhadházon a helyközi megállóhelyek döntő többsége (6 db) észak-déli irányban a Béke útja, Dr. Földi János utca mentén helyezkedik el. Elsősorban az átmenő forgalom a jellemző (a Téglás – Debrecen útvonalon haladó járatok érintik a települést), a Debrecennel való kapcsolat nagyon erős, a szomszédos településekkel kevésbé hangsúlyos. Csúcsidőben az autóbuszjáratok 15-20 percenként követik egymást mindkét irányban, azon kívül 30-60 percenként. A 4. sz. főúton keresztül minden környező település közvetlenül elérhető.

Kerékpáros közlekedés

A kerékpárút hálózat kiépítettsége – a már megvalósult fejlesztések ellenére – nem megfelelő (hiányoznak a kelet-nyugat irányú szakaszok) A nagyobb forgalmú utak mellett a belterületen, illetve a környező településekkel való kapcsolat megteremtése céljából a külterületeken, további fejlesztésre szorul. 2019-ben került átadásra a várost átszelő régi 4-es főút mentén a régebben kialakított déli és északi kerékpárutat összekötő központi szakasz, ami következtében egészen Bocskaiertől Téglásig a városon keresztülhaladva végig lehet közlekedni. A Debrecen -Tokaj közötti útvonalon, amelynek Hajdúhadház is része csak a rövid távú tervekben szereplő Pallag-Bocskaiert és Téglás- Újfehértói szakaszok hiányoznak, így a kerékpáros turizmus fejlesztésének lehetőségét a Városnak érdemes kihasználnia. A környezetbarát közlekedési formák elterjedése pozitív hatás fejt ki a környezet állapotára a károsanyag-kibocsátás, illetve részben a zajszennyezés szempontjából is.

2.4.2 Közművek

A településen az ivóvíz szolgáltatást a Hajdúkerületi és Bihari Víziközmű szolgáltató Zrt. végzi. 2015-re a lakások 100%-a bekötésre került az ivóvíz hálózatra. A településen az ivóvízhálózat 90,85%-ban kiépített. Ugyanakkor elmondható, hogy a szomszédos utcákról átkötéssel a település teljes területén elérhető az ivóvíz. Ezekben az esetekben nem került ivóvízhálózat kiépítésre ezekben az utcákban, így a mutató kedvezőtlenebb értéket mutat, a valós bekötési arány kb. 95 %. A közüemi ivóvízhálózat hossza összesen 56,7 km, a bekapcsolt lakások száma 3555 db.

A szennyvízelvezetési szolgáltatást is a Hajdúkerületi és Bihari Víziközmű szolgáltató Zrt. végzi. A településen kiépült csatornahálózat hossza 52 km. A bekötött lakások száma 2001-ben 783 db volt, míg 2018-ban már 2500 db lakás volt rákötve a közüemi-szennyvízhálózatra. A város szennyvízgyűjtő-hálózatába 2001-ben a lakások 19 %-át, majd 2013-ban pedig 81 %-át bekapcsolták.

A belterületi csapadékelvezető hálózat a településen kb. 50%-ban kiépített, a következő időszakban jelentős fejlesztésekre szorul. A város belterülete a főcsatornák vízgyűjtő területének megfelelően 5 egységre osztható. Ennek megfelelően 5 jelölt csatorna biztosítja a csapadékvíz elvezetést emellett a téglási önkormányzat kezelésében lévő Kistréti felső csatorna biztosítja a Kistréti Tározóba történő befogadást. A település északi része a Kistréti tározóba kerül levezetésre, melynek területe 2,15 ha. Az önkormányzat egy 2019-es pályázati

fejlesztés során a tározó befogadó képességét egy 1 ha területű záportározóval növelték meg. A déli területek csapadék víz elvezetése a Nap utcai tározóba történik, amely 1,9 ha területű.

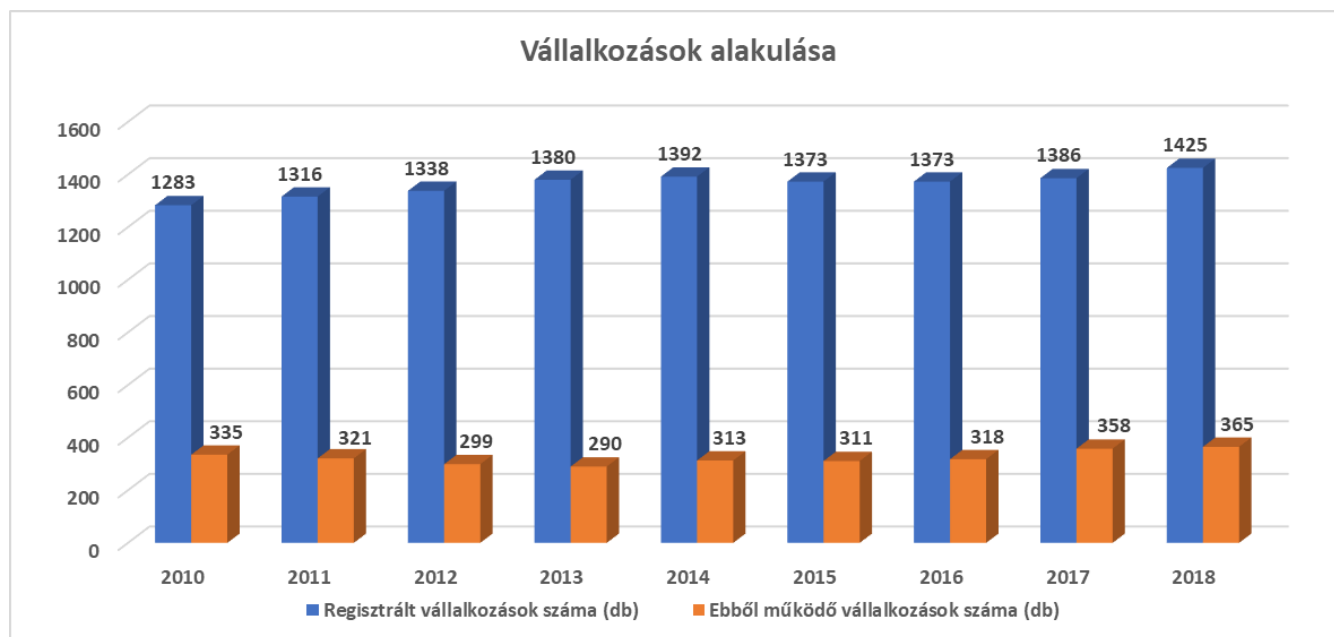
2.4.3 Energiaellátás

A gázellátás a település vasúton túli területeitől eltekintve közel teljes kiépítettségű, majd 99%-os. A vasúton túli szegregált területek 1/3-a rendelkezik gázellátással. Jelenleg a településen az összes gázcsőhálózat 2018-as adatok alapján 78,6 km hosszú. A csőhálózat kiépítése egy nagy szakaszban történt 1993-94-ben, amikor 1993-ban 54,8 km, majd a következő évben további 23,1 km hálózat épült, ezt követően minimális bővítéssel emelkedett 78,6 km-re a gázcsőhálózat hossza. Hajdúhadházon a lakások 60%-án (közel 2500 db lakásban) megoldott a gázfűtés. A gázfogyasztásba bekapcsolt lakások aránya az elmúlt években kismértékben ugyan, de folyamatosan növekedett.

Elektromos energia: Az elektromos energia hálózati ellátását az EON Zrt. biztosítja országos távvezetékéről. Az elektromos energiaellátás 100 %-ban biztosított, beleértve a külterületi lakott helyeket is. 2018-ban 4.277 db háztartási fogyasztót tartottak nyilván, amelyek 11.116 ezer kWh villamos energiát fogyasztottak, míg az összes villamosenergia-fogyasztót száma 4.548 db volt, számukra a szolgáltatott összes villamosenergia mennyisége 16.768 ezer kWh volt 2018-ban.

2.5 Vállalkozási tevékenységek jellege, összetétele

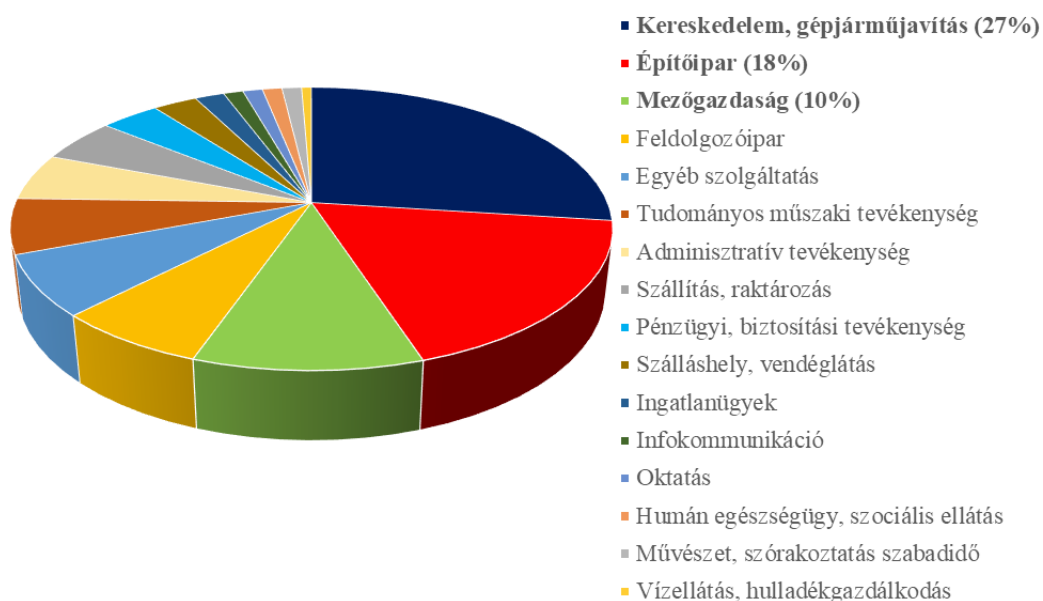
Hajdúhadházon a regisztrált gazdálkodó szervezetek száma 2010-2014 között folyamatosan emelkedett. A 2015. évben csökkenés figyelhető meg, amelytől 2018-ig újból emelkedett a regisztrált vállalkozások száma. 2018. évben településen 1425 db regisztrált vállalkozást tartottak nyilván.

A működő vállalkozások számában drasztikus változás nem következett be, számuk az elmúlt években kismértékben csökkent. 2010-2013 között valószínűleg a 2008-09-es gazdasági válság hatására csökkent a működő vállalkozások száma, így a 2013. évben 290 db volt. 2014-től 2018-ig viszont emelkedés figyelhető meg a működő vállalkozások számában. A városban a működő vállalkozások ezer lakosra vetített száma 28 db, amely Hajdú-Bihar megye városainak hasonló mutatóit vizsgálva az egyik legrosszabb városi érték. (A működő vállalkozások ezer lakosra vetített száma a megye városinak átlagában 60 db.

Hajdúhadházon a vállalkozások koncentrációja igen alacsony, a működő vállalkozások között a 10 fő alatti létszámot alkalmazó egyéni vállalkozások száma a meghatározó. A város gazdasági súlytalanságát igazolja, hogy a megyei középvállalkozások kevesebb mint 1%-a működik a városban, jelentősebb tőkeerős vállalkozás (250 főnél többet foglalkoztató) nem működik a településen. A működő vállalkozások 27%-a társas vállalkozás Hajdúhadházon, ami messze elmarad a megyei és az országos mutatóktól.

A működő vállalkozások megoszlása ágazatok alapján

2016-ban a legtöbb vállalkozás Hajdúhadházban a kereskedelem, gépjárműjavítás nemzetgazdasági ágban (86 db), az építőipar nemzetgazdasági ágban (57 db) és a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágban (33 db) működött.

A város megyén belüli gazdasági helyzetét tükrözi a működő vállalkozások ágazatok szerinti fenti megoszlása is. Hajdúhadházon viszonylag magas a mezőgazdasági és ipari ágazatokban és alacsony a szolgáltatási ágban működő vállalkozások aránya, ugyanakkor az elmúlt években a terciér szektor erősödése volt megfigyelhető. Az erősödés ellenére a szolgáltató szektor aránya (65%) még mindig jelentősen elmarad a megyei és az országos arányoktól.

Mezőgazdaság

2016-ban 33 vállalkozás működött a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és halászat nemzetgazdasági ágakban, ez az összes vállalkozás 10,38%-a, ami igen magas arány a megyei (7,1%) arányokkal összehasonlítva. A 33 vállalkozáson belül a társas vállalkozások száma 11 db. A településen a szántó területek után az erdőterületek kiterjedése a legjelentősebb. A település erdőterületeinek nagysága a megyei erdőterületek több mint 7%-át adja. A növénytermesztésben a kukorica, napraforgó és a rozs a meghatározó termesztett növények. A zöldségfélék közül a káposzta termesztésének van nagy hagyománya Hajdúhadházon, a Hadházi lapos káposztafajta országsszerte híres, ami köré épülő nagyszabású gasztronómiai esemény a Káposztás napok kerül minden évben megrendezésre. Az állattenyésztés nem olyan

meghatározó Hajdúhadházon, az állatállomány nagy részét a tyúk- és kacsza állomány teszi ki. Az állattartásra jellemző a magáncélú tartás.

A legjelentősebb mezőgazdasági tevékenységet folytató társaság a Bocskai Mezőgazdasági Kft., ahol 29 fő foglalkoztatottak száma, A cég állattenyésztéssel (szarvasmarha), növénytermesztéssel (búza, rozs, kukorica) és kertészeti tevékenységgel egyaránt foglalkozik. A mezőgazdasági vállalkozásokra jellemző a településen a családi és egyéni vállalkozások, amelyek a gazdaságos birtokméret és az ideális erő- és munkagéppark terén jelentős versenyhátrányokkal küzdenek. A településen jelen lévő őstermelők nagyobbik része elsősorban a családi kassza kiegészítésére törekszik a saját zöldség-gyümölcs igényük kielégítésén túl.

A 2019-ben felújított városi piac a családi gazdaságok, őstermelők, valamint a vásárlók számára is magas színvonalú kereskedelmi háttérrel és nagyobb vonzerőt biztosít.

A város célja a helyi mezőgazdasági termékek népszerűsítése, a termékek piacra jutásának elősegítése által a helyi mezőgazdasági termelők támogatása. E célból a tanyai termékek minőségtanúsítási rendszere került kidolgozásra, amelynek keretében a Hajdúhadházon állandó lakcímmel rendelkező termelő által előállított, vagy Hajdúhadház közigazgatási területén megtermelt feldolgozatlan és/vagy feldolgozott élelmiszer, mezőgazdasági termék, élő állat a „Hadháztáji” vadjeggyel lett ellátva. A feldolgozott termékek közül az minősül Hadháztájinak, amelynek alapanyagát legalább 50% mértékben Hajdúhadház közigazgatási határán belül állították elő.

Ipar

Hajdúhadházon 2018-ban az ipar, építőipar összevont nemzetgazdasági ágban működő vállalkozások aránya 24,84%-os volt, ami jóval magasabb arány a megyei és az országos arányoknál.

2016-ban az ipar, építőipar összevont nemzetgazdasági ágban 79 db vállalkozás működött, amelyen belül a feldolgozóiparban 22 db működő vállalkozás, és az építőiparban 57 db működő vállalkozás folytatja a tevékenységét. Összességében elmondható, hogy nincsenek nagy sok főt foglalkoztató ipari vállalkozások. A legnagyobb, legtöbb főt foglalkoztató ipari vállalkozások az alábbiak:

- UD STAHL RECYCLING Kft. – 145 fő
- Szoboszló-Hús Kft. – 33 fő
- HAJDÚ-DRINK-TECH Kft. – 21 fő
- BMB Boros Maschinenbau Kft. 24 fő

A településen ipari park nem található, viszont Hajdúhadház településrendezési terve gazdasági ipari övezetnek jelöl több területet is. A kijelölt gazdasági ipari területek:

- Nyugati iparterület: A Dorogi utca, 4-es számú főút, Kossuth utca, Arany János utca és a település nyugati lakott területe között 3 részre darabolt kb. 45 ha-os terület.
- Keleti iparterület: Hunyadi és Árpád utcák által határolt 20 ha-os terület

A kijelölt ipari területeken azonban kiépített infrastruktúra nincs, valamint esetleges nagyobb betelepülő részére nincs elegendő összefüggő iparterületnek kijelölhető rész. Kizárólag a kereskedelmi, szolgáltató területek közvetlen közelében van valamennyi infrastruktúra bekötés lehetősége biztosítva.

Szolgáltatások

A tercier szektorban szereplő ágazatok Hajdúhadház gazdaságában lényeges szerepet töltenek be mind a foglalkoztatottak, mind a vállalkozások szempontjából. A város működő vállalkozásainak 64,78%-a a szolgáltatás szektorban tevékenykedik, de ez összességében a megyei és az országos arányoktól is elmarad. A tercier szektor több mint 40%-a a kereskedelem és gépjárműjavítás nemzetgazdasági ágban működik, ezen kívül még a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység és az adminisztratív és logisztikai tevékenység tekinthető jelentősnek a vállalkozások száma alapján. A szolgáltató szektorban működő cégek foglalkoztatottságát tekintve a 10 fő alatti mikrovállalkozások a jellemzőek.

A kereskedelmi kínálatot nagymértékben befolyásolja a nemzetközi kereskedelmi láncok működése Hajdúhadház északi részén a Lidl és a Penny Market áruház. Jellemzően a környékbeli településekről, de még Debrecen északi részéről is járnak Hajdúhadházra bevásárolni.

A kereskedelmi egységek között a településen a kiskereskedelmi üzletek vannak nagyobb számban. A kiskereskedelmi üzletek alapvetően alacsonyabb színvonalúak, melyben a vevőknek főként az olcsóbb árukat kínálja. A helyi kínálat a magas színvonalú vásárlási igények kielégítésére nem alkalmas. A kiskereskedelmi egységek közül az élelmiszerüzletek részaránya a legmagasabb.

A lakossági alapszolgáltatások lefednek minden elvárható területet, ami a lakosok életminőségét és komfortérzetét nagymértékben javítja. Az üzleti szolgáltatások tekintetében azonban a városban jelentős hiány mutatkozik, üzleti szolgáltató központ nem működik.

Hajdúhadházon a vendéglátóhelyek száma csupán 9 darab, amik többségében italüzlet és zenés szórakozóhely kategóriába sorolható vendéglátóhelyként üzemelt.

Hajdúhadházon a turisztikai szektor szinte teljesen hiányzik. A térségi, egyes esetekben megyei ill. országos jelentőségű turisztikai vonzerők, programok ellenére az idegenforgalomhoz kapcsolódó egyéb szolgáltatások, azok kiszolgáló infrastruktúrája szinte teljesen hiányosnak tekinthető a városban és a környékén is. A városban nem található regisztrált kereskedelmi és falusi szálláshely. Az Önkormányzati tulajdonban lévő Ezerjő vendégház az egyetlen szállás a településen, amely 20 fő befogadására képes.

A turizmus adottságai a településen jóval túlmutatnak az ágazat gazdaságban betöltött szerepénél. Hajdúhadház számos természeti és történelmi értékekkel rendelkezik, a településen több térségi, megyei jelentőségű rendezvények vannak, illetve a Káposztás napok az utóbbi években országos hírű rendezvénné nőtte ki magát. A település fő turisztikai értékei a következők:

1. A főtéren található kéttornyú Református Templom, amely a Tiszántúl három kéttornyú református templomának egyike.
2. A város másik jellegzetes épülete a település központjában lévő Városháza, amelynek épületét 1912-ben építették szállodának.
3. A településen két nagy kiterjedésű, közösségi jelentőségű természetvédelmi terület (Natura 2000 terület) található.
4. A városban minden évben megrendezésre kerülő programok: Hajdúhadházi szabadtéri színházi fesztivál, Hadházi Káposztás Napok.
5. A városban több történelmi, híres hadházi személyhez kapcsolódó emlékhely, kül- és beltéri művészeti alkotás található.
6. A természeti és kulturális adottságok kihasználása: Csörsz árok, templomrom régészeti feltárása, erdei tanösvény, bringaút stb.

Az elmúlt időszakban tapasztalt koronavírussal kapcsolatos intézkedések a helyi gazdaság ill. ipar szereplőinek nagyobb részére is negatív hatással vannak. A gazdasági szereplők támogatására gazdasági mentőcsomagot dolgozott ki a Magyar Kormány. Ez a krízishelyzet kezelése mellett a gazdaság újra indítását és egy elfogadható szintre emelését is támogatja. A jelenlegi helyzetben is jól látható, hogy a rövid- és középtávon is elsősorban a helyi gazdaság újraindítását lehet célként kitűzni. Az ipari üzemek betelepítése elsősorban a helyi, mikrotérségi munkalehetőségek megteremtése, a terület népességmegtartó erejének és gazdasági jövedelemtermelő képességének növelése miatt lenne fontos feladat. Ennek infrastrukturális hátterét kívánja az Önkormányzat biztosítani a kijelölt ipartelepek fejlesztésével.

2.6 Az önkormányzat által ellátott feladatok, városi intézmények

A helyi közügyek és a helyben biztosítandó közfeladatok körében ellátandó feladatok

Az önkormányzati jogokat illetőleg az önkormányzat hatáskörének jogszerű gyakorlását az Alkotmánybíróság védi. Az önkormányzati jogok minden önkormányzat tekintetében egyenlők. Az önkormányzati autonómia lényegi vonása, hogy a helyi önkormányzat a törvény keretei között önállóan, szabadon mérlegelve járhat el. Döntése kizárólag törvénysértés esetén bírálható felül.

A települési önkormányzatok (községi, városi, fővárosi és kerületi) és a megyei önkormányzatok egymástól eltérő feladat- és hatáskörrel rendelkeznek. A helyi önkormányzatok a helyi igényektől és teljesítőképességtől függően egymástól eltérő önkormányzati feladat- és hatásköröket vállalhatnak. Az államigazgatási feladatok- és hatáskörök telepítésénél is érvényesül az, hogy a városi önkormányzatok jegyzői több feladatot és hatáskört kapnak, melyeket a város területén kívül, rendeletben kijelölt illetékességi területen a községekre is kiterjedően látnak el.

Hajdúhadház Város Önkormányzata a 2011. évi CLXXXIX. törvény (Magyarország helyi önkormányzatairól) alapján látja el feladatait.

Az Mötv. szerint a helyi közügyek, illetve a helyben biztosítható közfeladatok az alábbiak:

- településfejlesztés, településrendezés; településüzemeltetés (köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása);
- a közterületek, valamint az önkormányzat tulajdonában álló közintézmény elnevezése;
- egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítségét célzó szolgáltatások;
- környezet-egészségügy (köztisztaság, települési környezet tisztaságának biztosítása, rovar- és rágesálóirtás);
- óvodai ellátás;

- kulturális szolgáltatás, különösen a nyilvános könyvtári ellátás biztosítása; filmszínház, előadó-művészeti szervezet támogatása, a kulturális örökség helyi védelme; a helyi közművelődési tevékenység támogatása;
- gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások, szociális szolgáltatások és ellátások, amelyek keretében települési támogatás állapítható meg;
- lakás- és helyiséggazdálkodás;
- helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás;
- honvédelem, polgári védelem, katasztrófavédelem, helyi közfoglalkoztatás;
- helyi adóval, gazdaságszervezéssel és a turizmussal kapcsolatos feladatok;
- a kistermelők, őstermelők számára - jogszabályban meghatározott termékeik - értékesítési lehetőségeinek biztosítása, ideértve a hétvégi árusítás lehetőségét is;
- sport, ifjúsági ügyek;
- nemzetiségi ügyek;
- közreműködés a település közbiztonságának biztosításában;
- helyi közösségi közlekedés biztosítása;
- hulladékgazdálkodás;
- távhőszolgáltatás;
- víziközmű-szolgáltatás, amennyiben a víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény rendelkezései szerint a helyi önkormányzat ellátásért felelősnek minősül.

Az önkormányzat tulajdonában álló, ill. fenntartott intézmények feladatok:

Városi Bölcsőde és óvodai ellátás

Hajdúhadház Város Önkormányzata 2017-ben vette át a Városi Bölcsőde önálló fenntartását, ezután Hajdúhadházi Bölcsőde néven futott tovább. A városban jelenleg folyamatosan növekszik a 0-3 éves korosztály, a bölcsőde 48 férőhelye az utóbbi években 100%-os kapacitással működik, főleg helyi gyerekekkel kerül feltöltésre a létszám. Minden évben nagy túljelentkezés mutatkozik a bölcsődei férőhelyek iránt, ezért az Önkormányzat szeretné bővíteni a férőhelyek számát, amire 2020. első felében kapott támogatást az Önkormányzat. Ezáltal 2022-ig bővítésre fog kerülni az épület 2 csoportszobával, ami 24 további gyermek elhelyezését teszi lehetővé.

Az óvodai ellátás végzését 2018-tól összevonva a Hadházi Városi Óvoda 3 tagintézményében biztosítja az Önkormányzat. A 3 tagintézmény összességében 20 csoportszobában 600 fő elhelyezésre alkalmas. A köznevelési törvény változásával szigorodtak a 6 éves kor után óvodában maradás feltételei, továbbá 2015-től kötelező a 3. életévet betöltött gyermek ellátása

is. Jelentős hatással van a kapacitás-kihasználtságra a helyi református egyházi óvoda működése is.

Szociális ellátás

Az önkormányzat továbbra is kiemelt figyelmet fordít az idősekre, családokra és a szociálisan rászoruló személyekre. Az elmúlt évek során sajnos egyre növekszik a szociálisan rászoruló, szegregált lakókörnyezetben élők száma, attól függetlenül, hogy rengeteg pályázati forrás felhasználása célzottan a szegregátum felzárkóztatására, képzésére fókuszált. Hajdúhadház Város Önkormányzata a Hajdúhadházi Család- és Gyermekjóléti Központ működtetése révén biztosítja a szociális alap- ill. szakellátásokat, valamint a gyermekjóléti alapellátásokat.

Közművelődés, kultúra

A közművelődés legtágabb értelmezésében az iskolai rendszeren kívüli képzés és önképzés feladataitól a szabadidő kulturált eltöltése lehetőségének intézményi és rendezvényi biztosításán keresztül a civil szféra közösség-szervező munkájában való részvételig mindenre kiterjed. A közművelődési és könyvtári feladatok ellátását 2015 januárjától a Hajdúhadház Város Önkormányzata és az önkormányzati tulajdonú Hajdúvitéz Nonprofit Kft. biztosítja. A Csokonai Művelődési Ház és a Földi János Könyvtár, Égerházi Emlékház, Hajdúhadházi Galéria, Szabadtéri színpad és a Szederjes Sport- és Konferenciaközpont kulcsfontosságú szerepet játszanak a város kulturális arculatának formálásában és a helyi közösségek kulturális értékeinek megőrzésében, gyarapításában, a helyi közélet szervezésében.

A Csokonai Művelődési Ház tevékenységét tekintve helyet biztosít különböző rendszeres alkotó művelődési formák (művészeti csoportok), klubok, szakkörök foglalkozásainak.

További lehetőséget teremtett a művelődési ház és a város életében a Szabadtéri színpad, amely városi rendezvények, koncertek, és színi előadások helyszínéül szolgál. Alapterülete és elhelyezkedése biztosítja a lakosság teljes körű elérését és színes kulturális programok megrendezését.

A Földi János Könyvtár, Emlékház és Hajdúhadházi Galéria látja el a könyvtári tevékenységek mellett a Magyar Kultúra Napja, a Költészet Napja, Ünnepi Könyvhét, Népmese Nap, az Őszi Gyermekkönyvnapok, valamint az Országos Könyvtári Napok kiemelt rendezvényeket.

Az Égerházi Emlékház több heti és havi szakkörnek, időszaki kiállításnak (pl. „Bocskai és a hajdúk” című kiállítás, Kézimunka szakkör kiállítása), családi kézműves napnak és nyári

tábornak adott otthont, biztosítva ezzel a város lakosai számára a kultúrához, közösségi élményekhez való hozzáférést.

A Hajdúvitéz Nonprofit Kft. a közművelődési és könyvtári feladatok ellátásán túl a szociális-óvodai- iskolai közétkeztetés feladatainak teljes körű ellátását, illetve ingatlanüzemeltetési feladatokat is végez az alábbi ingatlanok esetében:

- Ezerjő Vendégház,
- Vívóterem,
- Községi épület,
- Játshóház,
- Égerházi Emlékház,
- Szabadtéri színpad

Egészségügyi ellátó rendszer

Hajdúhadházon a lakosság egészségügyi alapellátását 4 háziorvosi, 2 gyermekorvosi és 3 fogászati körzet biztosítja. Hajdúhadház Város Önkormányzata a háziorvosi, gyermekorvosi és fogorvosi ellátás biztosítására vállalkozói szerződést kötött, amely keretében biztosítják a lakossági egészségügyi ellátását.

2018-ban a háziorvosi ellátásban a rendelésen megjelentek és meglátogatottak száma 63 622 eset, a házi gyermekorvosi ellátásban a rendelésen megjelentek és a lakásokon történt betegellátás száma 20 931 eset volt. Az egy házi és gyermekorvosra jutó lakosok száma Hajdúhadházon 2114 fő, amely Hajdú-Bihar megye városai közül az egyik legmagasabb érték, valamint a járási, a megyei, és az országos átlagához viszonyítva is kedvezőtlen értéknek tekinthető. A védőnői szolgálatot ellátók száma 8 db.

Oktatási Intézmények

Földi János Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

Az iskola 2012. augusztus 1-én alakult, két nagy önkormányzati intézmény összeolvadásával. 2017.01.01-től az intézmény fenntartója és működtetője a Hajdúböszörményi Tankerületi Központ, de a tulajdonosi jogokat Hajdúhadház Város Önkormányzata gyakorolja. A feladatellátás 3 telephelyen történik, a központi épületben a Bocskai tér 14. szám alatt általános iskola 1-8. évfolyam, illetve az alapfokú művészeti oktatás zajlik. A Szilágyi Dániel úti ill. a Rákóczi utcai tagintézményekben az 1-8. évfolyam közötti általános iskolai képzés folyik. Az intézmény által ellátott feladatok az általános iskolai nevelés-oktatás, nappali

rendszerű iskolai oktatás, alapfokú művészeti oktatás, sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése-oktatása.

Az iskolában jelentős a roma kisebbséghez tartozóak aránya. Az általános iskolában a 3 tagintézményben összesen 58 osztályban folyik az oktatás, a tanulói létszám a 2019/20-as tanévben az alábbiak szerint alakult:

	Földi	Szilágyi	Rákóczi	Összesen
Alsó	285	194	10	489
Felső	272	211	20	503
Összesen	557	405	30	992

A művészeti oktatás keretében van lehetőség zeneművészetet, képzőművészetet és táncművészetet is tanulni. A művészeti oktatásban 315 tanuló tanult a legutóbbi tanévben. A pedagógus létszám az általános iskolában 133 fő, amelyből 11-en csak a művészeti oktatásban vesznek részt.

A városban működik még egy általános iskola a **Rózsa Tivadar Református Általános Iskola**, amely egyházi fenntartásban van. Jelenleg 11 osztályban 277 tanulóval működik. A tanári létszám 25 fő.

Berettyóújfalui Szakképzési Centrum Szilágyi Dániel Gimnáziuma és Szakképző Iskolája

Hajdúhadház egyetlen középfokú, nappali rendszerű kpzést nyújtó intézménye, amelynek az alaptevékenységi feladatainak ellátására a Hajdúhadházi Önkormányzat biztosít forrást az adott tárgyévi költségvetési előirányzat keretein belül. Az intézmény fenntartása a szakmai munka támogatása a BSZC feladata. Alkalmazottak bérezése a BSZC feladata. A technikai dolgozók szervezetenként Hajdúhadház Város Önkormányzata alá tartozik mind fenntartásilag, mind vezetésileg. A pedagógusok létszáma 21 fő. A szakközépiskolai beiskolázás során a 2019. évben 3 szakképesítés közül lehetett választani, a kőműves, szociális gondozó és ápoló, valamint a szárazépítő. A képzésekre jellemző, hogy a hátrányos helyzetű lakosság igényeinek megfelelő szakképesítések kerülnek indításra. A 2019. évben 201 diák kezdte meg a tanévet az iskolában. Az intézmény úgynevezett Hídprogramok keretében folyó nevelés-oktatást is

végez, amelynek a célja a szakmai képesítéssel nem rendelkező fiatalok arányának csökkentése. Az intézményben felnőttoktatás is zajlik.

2.7 Környezeti adottságok, környezetvédelem

A természetföldrajzi besorolását tekintve a Dél-Nyírség kistáj északi részén helyezkedik el. A kistáj jellegéből adódóan Hajdúhadház területének nagy részét homoktalaj borítja, előfordulnak a külterületeken szélbarázdák, deflációs mélyedések, melyek a mezőgazdasági termelés egyik korlátozója.

Hajdúhadház legfontosabb természeti értékének a magas arányú erdős területek, valamint a város két Natura 2000 területe tekinthető. A település síkvidéken található, alapvetően mező- és erdőgazdasági művelés alatt álló területekkel meghatározott környezetben helyezkedik el, erdősültsége országos viszonylatban is magas.

Felszíni és felszín alatti vizek

Természetes vízfolyás nincs a településen és a közelében sem. Hajdúhadház belvízzel mérsékeltén veszélyeztetett területnek mondható, de a városban esős időszakban vízállásos területek alakulhatnak ki, főleg a település nyugati, illetve vasúton túli keleti oldalán, amely az ipari besorolása, ipari parknak szánt területeket érinti.

A talajvíz állása 2-4 m között található, a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004 (XII. 25.) KvVM rendelet értelmében Hajdúhadház az érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő települések közé tartozik. A Hajdúhadház-Fényestelep ivóvízbázisa sérülékeny környezetű, amelyre potenciális veszélyforrást jelentenek az engedély nélkül és szakszerűtlenül kivitelezett, magántulajdonban lévő kiskutak.

Városi zöldterületek

A város zöldfelületi ellátottságának mennyiségi mutatói kedvezőek, ugyanakkor a város belterületén található közhasználatú zöldterületek aránya igen alacsony. A közterek és parkok előfordulása elsősorban a városközponti területekre jellemző, más városrészekben alacsony a közösségi és szabadidős sport tevékenységekre alkalmas kiépített zöldfelületek aránya. Az utóbbi években a városközponti zöldterületek megújultak, a közparkok növényállománya vegyes, általában még további felújításra szorulnak, a virágos területek aránya viszonylag alacsony, a város utcafásítottsága jelenleg nem kielégítő, és hiányosságok jelentkeznek a védőfásítás szempontjából is. Mindez közvetett módon befolyásolja a település környezeti állapotát, a városi klímát és a lakosság életminőségét is.

Levegő szennyezettség

A település és környezete levegője jó. Amennyiben azonban a légszennyezettségi adatokat tekintjük, akkor látható, hogy a mértékadó környezetterhelést a közlekedés okozza és elhanyagolható az ipar szennyezőanyag kibocsátása. A bel- és külterületen legjelentősebb levegőterhelést (a porterhelés mellett) a parlagon álló termőterületek gyomvegetációjának pollenterhelése okozza. Az önkormányzat szigorú erőfeszítése ellenére is minden évben vannak parlagfűvel benőtt területek, amelyekre kényszerkaszálást kell elrendelni.

Környezetvédelem

A település is azon magyar alföldi települések közé tartozik, ahol az urbanizációs, társadalmi és gazdasági fejlődési tendenciák még nem jelentenek olyan mértékű környezet- és természetvédelmi konfliktust, amely kritikus helyzet elé állítaná a települést. Ugyanakkor a növekvő környezetterhelés hatásaival feltétlen számolni kell. A mai viszonyok között a környezetvédelem és a klímatudatos magatartás, szemléletformálás megkerülhetetlen feladat egy Önkormányzat számára. A városban működő bölcsődék, óvodák, általános és középfokú oktatási intézményekben is kiemelt fontosságot kap a környezettudatos szemléletformálás. Hajdúhadház Város Önkormányzata is elköteleződött a környezetvédelem mellett. Az elmúlt években például az önkormányzat által fenntartott intézmények jelentős részénél megvalósultak európai uniós forrásokból komplex energetikai beruházások, illetve megújuló energiát felhasználó napelemez, napkollektoros rendszerek telepítése. Egyre több környezetvédelmi, klímatudatos akciót szervez a lakosság részére az Önkormányzat, ami azért nagyon fontos jelenleg és a jövőben is, mivel a környezeti problémák jelentős részét a tudatlanságból vagy a nem megfelelő hozzáállásból fakadó emberi tevékenység okozza.

2.8 Az előző ciklus megvalósult és folyamatban lévő fejlesztések

A 2015-2020-es gazdasági program alapját a 2014-2020-as időszakra készített Integrált Településfejlesztési Stratégián (ITS) adta. Abból adódóan, hogy a két említett dokumentum tervezése párhuzamosan futott, így egy kedvező tervezési helyzet állt elő. A tervezés ilyen módú egymásra épülése révén az előző gazdasági program azon fejlesztési elképzelései megvalósulhattak, amelyek az ITS-ben megjelentek. Ezeknél rendelkezésre álltak a finanszírozásukhoz szükséges pályázati felhívások, amely révén a város meg tudta oldani a fejlesztési elképzelések lehető legkisebb önerőből való tervezését és megvalósítását. Ezen időszakban az Önkormányzat az alábbi beruházásokat tudta végrehajtani, melyek fizikailag teljesen lezárultak, némely esetben még a Közreműködő Szervezet Magyar Államkincstár felé

az elszámolás folyamatban van. A Területfejlesztési Operatív Program keretében az elmúlt gazdasági program időszakában az alábbi tevékenységek fejlesztésére

- belvíz elvezetési rendszer fejlesztésre,
- a városközponti területeken a csillagterek zöldítésére, a piac felújítására, a szabadtéri színpad bővítésére, a városközponti úthálózat felújítására,
- az Önkormányzati épületek komplex energetikai korszerűsítésére (2 db óvoda épület, Polgármesteri Hivatal, 3 db Iskola épület, Egészségügyi központ épülete),
- A Városi Bölcsődei bővítésére
- kerékpárút fejlesztésre,
- Óvodák külső- belső eszközök ill. bútorzat cseréjére,
- a feldolgozóipar fejlesztésére hivatott hűtőház megépítésére,
- illetve egy turisztikai célú beruházás az interaktív prérház kialakítására

összesen 2,2 Mrd forint európai uniós támogatást nyert az Önkormányzat, ami mellé minimális önerő hozzárendelésével sikerült a fenti beruházásokat megvalósítani.

Pályázat azonosítója	Pályázat címe	Támogatás odaítélése	Támogatás összege	Tervezett befejezés
TOP-2.1.3-15-HB1-2016-00006	Belvíz elvezetés Hajdúhadházon II. ütem	2017.05.03	121 633 360 Ft	Befejezett
TOP-2.1.2-15-HB1-2016-00018	Zöld Város kialakítása Hajdúhadházon	2017.05.03	290 000 000 Ft	Befejezett
TOP-1.4.1-19-HB1-2019-00011	Hajdúhadház városi Bölcsőde bővítése	2020.05.08	223 039 999 Ft	2022.09.29
TOP-1.4.1-15-HB1-2016-00036	Aranykapu óvoda fejlesztése	2017.06.13	30 975 031 Ft	Befejezett
TOP-1.4.1-15-HB1-2016-00033	Szivárvány Óvoda fejlesztése	2017.05.03	32 672 528 Ft	Befejezett
TOP-1.2.1-15-HB1-2016-00026	Hajdúhadházon Interaktív Prérház megvalósítása	2017.05.16	139 034 000 Ft	2020.08.28
TOP-1.1.3-15-HB1-2016-00001	Hűtőház építése Hajdúhadházon	2017.05.03	168 401 999 Ft	2020.08.28
EFOP-1.8.20-17-2017-00034	A mentális egészség fejlesztése Hajdúhadház városában	2018.03.30	40 000 000 Ft	2020.12.31
EFOP-1.5.3-16-2017-00121	Humán szolgáltatások fejlesztése települések összefogásával	2017.12.04	497 439 999 Ft	2021.08.29
TOP-4.1.1-15-HB1-2016-0016	Egészségügyi infrastruktúra fejlesztése Hajdúhadházon	2017.05.03	88 111 095 Ft	Befejezett
TOP-3.2.1-15-HB1-2016-00031	Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése Hajdúhadházon I. ütem	2017.06.13	306 689 364 Ft	Befejezett
TOP-3.2.1-15-HB1-2016-00033	Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése Hajdúhadházon II. ütem	2017.06.13	161 067 100 Ft	Befejezett
TOP-3.1.1-15-HB1-2016-00008	Kerékpárhálózat fejlesztése Hajdúhadházon	2017.05.03	142 979 616 Ft	Befejezett

2.9 A település jelenlegi állapotának elemzése, SWOT analízis

Belső tényezők	
Erősségek	Gyengeségek
- Debrecenhez való közelség, melynek eléréséhez a közlekedési viszonyok kedvezőek, - Nagy számban rendelkezésre álló átképezhető munkaerő - Jelentős történelmi hagyományok - Jellemző a lokálpatriotizmus, a helyi identitástudat - A település kulturális élete magas színvonalú - Magas az erdősültség, gazdag a növény- és állatvilág, kihasználatlan természeti adottságok - A közszolgáltatások széles köre elérhető, megújult és jól működő az intézményrendszer - Az intézmények energiahatékonysága megfelelő - Összefüggő kerékpárúthálózat	- Iparfejlesztéshez hiányos a település ipari infrastruktúrája - Nincsenek nagy, tőkeerős vállalkozások - A mezőgazdasági termőterületek alacsony minőségűek - Magas a gazdaságilag inaktív lakosok aránya - Magas az aktív lakosokan belül a munkanélküliek aránya - Jelentős a szegregált, leromlott területek és az ott élő lakosság nagysága - az egészségügyi alapellátás fejlesztésre szorul a szakellátási formák hiányoznak - A települési infrastruktúra elemei jelentős fejlesztésre szorulnak (ivóvíz, szennyvíz, felszíni vízelvezetés, szilárd burkolatú út, járda)
Külső tényezők	
Lehetőségek	Veszélyek
- Befektetői érdeklődés növekedése a város iránt - Hazai és uniós pénzügyi források rendelkezésre állása a 2020-25 közötti időszakban - Debrecenből kitelepülni szándékozó fiatal családok érdeklődése nő a város iránt - Önkormányzati tulajdonú szociális szövetkezet helyi gazdaságban betöltött szerepe növekszik - A helyi oktatás színvonala erősödik, a piaci igényeknek megfelelő középfokú képzések, átképzések szervezése - A járásközpontok jogköre bővíthet, fejlesztési forrásai növekedhetnek	- A vállalalkozási feltételek kedvezőtlenebbé válnak - Az inaktív és a hátrányos helyzetű csoportok aránya tovább növekszik - Az állami tulajdonban lévő utak és vasút fejlesztések elmaradnak - A koronavírus és annak pénzügyi-, gazdasági- és egyéb válságának hatásai - Banki hitelek beszűkülése, saját forrás hiánya - Az önkormányzatok állami forrásai, támogatásai csökkennek - A lakosság egészségügyi állapotának romlása, így az egészségügyi ellátórendszer helyzetének romlása

3. FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

A koncepció alapját szolgáló statisztikai adatok, információk, elemzések, valamint a SWOT analízis alapján Hajdúhadház városvezetése a változásorientált stratégiát választhatja. Ennek megfelelően a jövőben a kedvező adottságokat, erősségeket ki kell használni, azokra kell a gazdasági programot építeni. Emellett a gyengeségek többsége olyan feladat, amelyet kezelni kell, a hatásainak a minimalizálására kell törekedni. A város előtt álló lehetőségek és veszélyek olyan külső tényezők, amelyet a kialakítandó stratégia nem tud közvetlenül befolyásolni, ezért fontos folyamatosan nyomon követni ezen tényezők alakulását, hogy a lehető leghamarabb tudjon reagálni rá az Önkormányzat.

3.1. A város adottságai és helyzete

Az önkormányzatok fejlesztési koncepcióját nagyban meghatározta az elmúlt 5 évben a Széchenyi 2020 program, amelynek keretében Magyarország 2020 végéig 12 000 milliárd forint fejlesztési forrást használhat fel az Európai Unió és a hazai költségvetés támogatásával. A kormány döntése alapján ennek 60%-át közvetlen gazdaságfejlesztésre kívánta fordítani, létrehozva több százezer munkahelyet és megerősítve a kis- és középvállalkozói szektort.

Magyarország 7 db Operatív Programba kerültek besorolásra az elérendő célok, amelyeket országos vagy a megyékre meghatározott forrásokra közvetlenül lehetett kérelmeket benyújtani.

Hajdú-Bihar megye tervezett fejlesztéseinek megvalósítására, valamint a régióközpont Debrecen fejlesztésére a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) keretéből a megyék közül a 3. legnagyobb támogatást közel 100 milliárd forint forrást kapott, amelyet a Magyar Államkincstár, mint Közreműködő Szervezet pályáztatás útján osztott fel a települések között. Hajdúhadház a TOP forrásokból 1,7 milliárd forint támogatást nyert.

Az Önkormányzat alapvető célja a kötelező- és vállalt feladatainak színvonalas ellátása mellett a város likviditásának megőrzése, a megkezdett beruházások magas színvonalú kivitelezése, a reálisan megtervezett és később megtervezhető fejlesztések előkészítése és megvalósítása. Biztosítani kell, hogy az önkormányzat törvényi kötelező feladatait a helyi lakosság igényeinek megfelelően lássa el és finanszírozza.

Ennek legfőbb forrása az Önkormányzat saját bevétele, melynek legnagyobb hányadát a közhatalmi bevételek adják:

KIMUTATÁS

Közhatalmi bevételekről

adatok ezer
forintban

Megnevezés	2015	2016	2017	2018	2019
Építményadó	10 330	12 797	12 680	16 172	17 651
Magánszemélyek kommunális adója	34 528	37 729	35 503	36 842	38 240
Iparűzési adó	90 292	119 038	128 236	152 275	185 148
Helyi adók összesen:	135 150	169 564	176 419	205 289	241 039
Talajterhelési díj	1 123	889	709	586	1 016
Díjak összesen:	1 123	889	709	586	1 016
Gépjárműadó	19 066	18 798	19 844	22 905	25 289
Átengedett közhatalmi bevételek összesen	19 066	18 798	19 844	22 905	25 289
Adópótlék, adóbírság, megszünt adónem	1 678	2 085	1 847	2 079	2 545
mezőéri járulék	2 440	2 936	3 192	3 572	3 000
Mindösszesen:	159 457	194 272	202 011	234 431	272 889

Adóerőképesség

<u>Iparűzési adóerő-képesség alakulása</u>	
Év	Összeg (Ft)
2015.	65 275 325
2016.	72 817 403
2017.	78 534 411
2018.	71 353 215
2019.	91 065 236

3.2. Fejlesztési alapelvek

Hajdúhadház gazdasági programja folytatni kívánja az elmúlt években megalkotott Településfejlesztési Konceptióban, Integrált Településfejlesztési Stratégiában és a legutóbbi Gazdasági programban egyformán megfogalmazott jövőképének megvalósítását. Tekintettel az említett dokumentumok megalkotása óta eltelt időben felmerült helyi, globális és hazai kihívásokra a gazdasági program ezt a **jövőképet** felfrissítve a következőképpen fogalmazza meg:

Jövőkép: Hajdúhadház Hajdú-Bihar megye egyik erősödő gazdasági alapokon álló, kultúráját és hagyományait ápoló, szolidáris kisvárosa. A település megfelelő feltételeket biztosít a jelenleg is működő, valamint a betelepülni kívánó vállalkozásoknak, biztosítva ezáltal a térség lakosságának foglalkoztatását. Gazdaságának fejlődése a fenntarthatóság elvét követve, a természeti és épített értékek megőrzése és fejlesztése mellett valósul meg. A város lakói és a településre látogató vendégek számára megfelelő színvonalú szolgáltatásokat nyújt. A település lakosságának életminősége folyamatosan javul, a társadalmi különbségek csökkennek.

4. FEJLESZTÉSI CÉLOK

Átfogó célok			
<u>Helyi gazdaságfejlesztés erősítése</u>	<u>Élhető, vonzó településkép kialakítása</u>	<u>Életminőség javítása</u>	<u>Zöld Hajdúhadház</u>
Specifikus célok			
a helyi KKV-k támogatása	Kulturális rendezvények fenntartása további bővítése	Egészségügyi szolgáltatások fejlesztése	A város infrastruktúrájának út-, járda-, szennyvíz és csapadékvíz hálózatának fejlesztése
a COVID-19 által okozott gazdasági károk enyhítése	Helyi identitástudat további erősítése	szociális intézményrendszer fejlesztése	megújuló energia felhasználás, és épületek energiahatékonyságának további növelése
A mezőgazdasági termelés és a feldolgozás erősítése	Turisztikai potenciál kiaknázása	Oktatás fejlesztés	fenntartható közlekedési módok fejlesztése
Az ipari park kialakításához szükséges infrastruktúra kialakítása	Városi közösségek fejlesztése	Leszakadó szegregált térségek felzárkóztatása	

4.1. átfogó cél - Helyi gazdaságfejlesztés erősítése

A település gazdasági potenciáljának növelése a Hajdúhadházi járás és a megye szempontjából is kiemelkedően fontos. Hajdúhadház gazdaságának dinamizálása és diverzifikálása érdekében szükséges, hogy a helyi vállalkozások munkahelymegtartó ereje rövid távon megerősödjön, versenyképessége pedig hosszabb távon javuljon. Ez az alapja a foglalkoztatási szint növelésének, valamint ez biztosítja a lakosság gazdasági aktivitásának emelését, a megfelelő életszínvonal kialakítását. A gazdasági potenciál szoros kapcsolatban áll a helyi munkaerőpiac keresletével és kínálatával. Az oktatás, valamint az át- és továbbképzések rendszerének fejlesztése nélkül nem érhető el a helyi gazdaság munkaerő-szükségletének kielégítése, a munkanélküliség visszaszorítása, a külső befektetők letelepítése, a kis- és középvállalkozói szektor megerősítése.

A helyi kis- és középvállalkozók jelentős szerepet játszanak a település gazdaságában, ezért a az együttműködésre kell törekednie az önkormányzatnak, biztosítani kell a megfelelő infrastruktúra kialakítását. A Covid-19 vírus által okozott gazdasági kár nagyrészt ezen gazdasági szereplőket érintette, ezért kiemelt figyelmet kell fordítani a Kormány gazdasági mentőcsomagjában jelzett célok megvalósításának támogatására, helyi

munkahelyek megtartása és majdani fejlesztésére. Az önkormányzat érintett ügyintézői megkülönböztetett figyelmet kell, hogy biztosítsanak az ezirányú ügyek intézésénél.

A település gazdasági potenciáljának növelése érdekében az önkormányzatnak **intenzív befektetés-ösztönzést** kell folytatnia, javítania kell az újonnan betelepülő vállalkozások fogadásának feltételeit. Ilyen beavatkozás lehet a már az előző ciklusban is célként megjelenített ipari park kialakítása. Ahhoz, hogy valóban tökeerős nagyobb foglalkoztatást jelentő vállalkozások Hajdúhadházon alapítsanak telephelyet első körben szükséges az **ipari területek alpinfrastruktúrával való ellátása**, megközelíthetőségének javítása. Az ipari területi besorolású nyugati iparterület lápos, mocsaras részek alkotják, amelyeket az Önkormányzatnak csak támogatás útján tud valós, használható iparterületté alakítani.

A **helyi mezőgazdasági vállalkozások tevékenységeinek ösztönzése** céljából az Önkormányzat célja a feldolgozó ipar erősítése, a szociális szövetkezet tevékenységeinek fejlesztése, hogy a városi önkormányzat tulajdonában lévő szociális szövetkezet gazdasági tevékenységének kiterjesztése révén a szövetkezethez való alacsony csatlakozási hajlandóság növelése a cél. 2019-ben sikeresen létrehozott az Önkormányzat egy vágóhidat ill. húsfeldolgozó üzemet, amely az önkormányzat aktív és vállalkozó szellemét tükrözi, és remélhetőleg ösztönző hatással lesz a vállalkozások aktivitására is. Az Önkormányzat terveiben szerepel mind a hűtőház, mind a vágóhíd bővítési, illetve egy gyümölcs feldolgozó üzem létrehozása.

4.2. átfogó cél - Élhető, vonzó településkép kialakítása

A megye és a Debrecen térségének gazdasági tendenciái azt mutatják, hogy Debrecen városa arra törekszik, hogy minden tekintetben Budapest ellenpólusaként ki tudjon tűnni a többi regionális központ közül. A gazdasági potenciál növekedése, új befektetők letelepedése várhatóan Debrecenben és a közvetlen környezetében várható. Hajdúhadház Város Önkormányzatának középtávon stratégiaváltásra lehet szüksége és a helyi társadalmi különbségek csökkentésére a leendő betelepülő családok, lakosok számára egy élhető, vonzó, de a hagyományait és identitását megőrző városképet szeretne kialakítani.

A **kultúra a művelődés** az önkormányzat önként vállalt közügye. A településen a kulturális infrastruktúra biztosítja, hogy számos települési rendezvény kerüljön megszervezésre. Az utóbbi években egyre nőtt a kulturális események száma és presztízse,

valamint a látogatói létszámok is fokozatosan emelkedő tendenciát mutatnak. Az infrastrukturális adottságok is egyre kedvezőbbek, mivel a Szabadtéri színpad beruházással és bővítésével a legnagyobb rendezvények is megtarthatóak a városban. A helyi rendezvények lebonyolítása 2015-től a Hajdúvítéz Nonprofit Kft. feladata. A helyi, járási szintű érdeklődésre számot tartó programok mellett több nagyszabású esemény kerül minden évben megrendezésre. A Hajdúhadházi Káposztás Napok 3 napja alatt az utóbbi években több mint 15000 főt is meghaladta a látogatók száma. 2015 nyaratól került megrendezésre a Szabadtéri Színházi Fesztivál. A Hajdú-Bihar megyei Borverseny ill. a Hajdúhadházi Jótékonyági Borest megrendezésével a borkedvelők irányába nyitott az Önkormányzat, amit tovább erősíthet a jövőben a 2020. őszén átadásra kerülő Interaktív Présház, ahol a szőlőművelés hagyományai kerülnek kiállításra, bemutatásra. A borturizmus beindítása célként fogalmazható meg a 2025-ig tervezett gazdasági program időszakára. A kulturális rendezvények további fejlődés érdekében szükséges lenne a következő 5 évben a szabadtéri színpad további bővítése mobil lelátó kialakításával, illetve a Művelődési Ház felújításának folytatása.

Mivel Hajdúhadház a hajdúvárosok egyike, ezért a helyiek nagy jelentőséget tulajdonítanak a hagyományok ápolására. Az Önkormányzat is nagy hangsúlyt fektet a **helyi identitástudat megőrzésére**, amibe beletartozik a helyi kulturális értékek bemutatása és átörökítése a fiatalabb generációk számára. A Tiszántúli 3 darab kéttornyú református templom egyike Hajdúhadházon található, ami a főtéren helyezkedik el és a város jelképének tekinthető. és a következő időszakban is kiemelt figyelmet kap. Az előző pontban említett kulturális programok is a helyi identitástudatot hivatottak szolgálni, az Önkormányzat törekszik arra, hogy minden évben a településről elszármazó vendégfellépőket is meghívjon a rendezvények alkalmával. A hajdúhadházi lapos káposzta is jelentős örökségi elem, amire a legnagyobb rendezvény a Hadházi káposztás napok épül. A cél az, hogy a helyi közösségek, csoportok, családok aktív részesei legyenek a rendezvényeknek, ami a helyi közösségnek és a turistáknak is egyaránt vonzerőt jelentsen.

A közösségi identitás megerősítésének egyik fontos eszköze a **sport** is. A szabadidő eltöltését elősegítő létesítmények fejlesztései prioritást élveznek, az utóbbi években is tovább bővült a szabadon üzhető sportágak köre (Vívóterem, kondiparkok, játszóterek, skate park, labdarúgópályák, kosárlabda stb.) Ezen lehetőségek bővítését is célul tűzzük ki a következő időszakban. A város zöld területeihez kapcsolódóan a szabadidő hasznos eltöltése céljából tervezzük szabadtéri kosárpályák létesítését.

A **turisztikai potenciál kiaknázása** sok helyen megjelent, mint az élhető és vonzó településképp létrehozásának egyik fejlesztendő eleme. A város célja a most folyamatban lévő prэшház és bemutató terem bővítése egy pince étteremmel illetve egy rendezvényház kialakítása, ahol a városi rendezvények megtartására lenne lehetőség zárt helyen rossz idő esetén is. Hajdúhadház város területe erdőkben és természeti értékekben gazdag, amely lehetőséget ad egy erdei kerékpárút, és hozzá kapcsolódó tanösvény kialakítására. A kerékpárút összekapcsolható a már meglévő városi kerékpárutakkal is. A város célja a következő 5 évben egy jóléti tó kialakítása. A tervezett tó körül modern és a környezeti szempontokat is szem előtt tartó rekreációs infrastruktúra kerül létrehozásra, amely körül egy városi sétány és futópálya és rendezvényter is kialakításra kerülhet. A turisztikai tervezett beruházásokat követni kell újabb szálláshelyek kialakításával. Az Önkormányzat tulajdonában lévő 20 férőhelyes Ezerjó Vendégház bővítésre kerül. Ezen kívül a helyi befektetők ösztönzőrendszer kidolgozása szükséges a szálláshely fejlesztés kapcsán.

Az erős helyi identitástudat és a lakossági cselekvő szándék is azt eredményezte, hogy a aktív civil szervezeti háttér alakult ki a városban. Elsősorban a sport, szociális és egyéb alapítványok és egyesületek vannak jelen, melyek tevékenysége kiegészíti, sok esetben helyettesíti az Önkormányzat által nyújtott szolgáltatásokat. Éppen ezért az Önkormányzatnak további támogatásokkal fenn kell tartani a civil szervezetekkel a kapcsolatot. A nekik szóló pályázatok figyelésében és elkészítésében, partnerek keresésében is segítséget nyújthat az önkormányzat, akár mint projektpartner. A városban élők jelentős része vallásos, hívő ember, akik több vallási felekezethez tartoznak. A hitélet, a vallásosság megélése számukra megtartó, közösségformáló erővel bír, ezért az Önkormányzatnak erősebb, szorosabb kapcsolatot kell ápolni a különböző felekezethez tartozó gyülekezetekkel, vallási csoportokkal, hogy erősödjön közöttük az együttműködés. A református egyház amellet, hogy a helyi óvodai és általános iskolai intézmény működtetői, a város közösségének egyik fontos, befolyásosnak tekinthető szereplői is. A társadalom etikus viselkedésének formálásában, a szolidaritás és a kölcsönös segítőkészség nyújtásában játszott szerepük miatt a helyi civil életbe való aktív bevonásukat erősíteni szükséges.

4.3. átfogó cél – Életminőség javítása

Hajdúhadház fontos értékét az itt élő emberek jelentik. Ahhoz, hogy a város elérhesse céljait, szüksége van az itt élő emberekre, hiszen az ő közreműködésükkel, részvételével

lehetséges a település fejlesztése, élet színvonalának növelése. Az előző gondolatmenet fordítottja is igaz, hogy az itt élő embereknek is szüksége van prevencióra, minőségi betegellátásra, hogy minőségibb életet tudjanak élni.

A település célja, hogy olyan **emberközpontú intézményeket, szolgáltatásokat teremtsen meg**, amely által a városból való elvándorlás helyett a településen maradás erősödése, az itt élők életszínvonalának emelése, és a Hajdúhadházra történő beköltözés iránti kedv növekedése valósulhasson meg. Ezeket figyelembe véve az életminőség fejlesztése sokrétű fejlesztési elképzelések megvalósítását foglalja magába, amelyek a csecsemőkortól az idős korig a minőségi élet megteremtését szolgálják.

Hajdúhadházon az elmúlt években már jelentős lépések történtek egy **magasabb színvonalú egészségügyi infrastruktúra** elérése érdekében a Hunyadi utca 1-3. szám alatti felnőtt orvosi rendelő és fogorvosi rendelő külső-belső felújítása megtörtént. A Bocsaki tér 9. szám alatti Egészség ház épülete felújításra szorul, ahol a védőnői szolgálat és a gyermekorvosi rendelő üzemel. Az alapellátásokon túl az életminőség javítása érdekében nagy igény van a lakosság részéről a nőgyógyászati szakrendelésre, fizioterápiás szakrendelésre valamint a gyermekorvosi ill. a védőnői szolgálat bővítésére is. A cél elsősorban az, hogy a hajdúhadházi lakosok számára helyben elérhető legyen a gyógyászati ellátás széles spektruma, hogy ne kelljen más településekre, Debrecenbe utazni a szakrendelések és vizsgálatok miatt. A magas színvonalú ellátás csecsemőkortól idős korig foglalkozna a betegekkel, ahogy tette ezt eddig is, akár olyan módon, hogy korosztályoknak megfelelő, speciális ellátási formákat vezet be.

A **szociális intézményrendszer fejlesztése** is folyamatos a városban, jelenleg a városi bölcsőde bővítésére nyert az Önkormányzat majd 230 millió forintos támogatást, ami által a 48 férőhelyes intézmény további 24 férőhellyel bővül. A beruházás várhatóan 2022. év végére fejeződik be. Nagy hiányosságnak tekinthető, hogy nem rendelkezik a település idősek otthonával. Célként fogalmazható meg, hogy egy új bentlakásos Idősek Otthona kerüljön megépítésre, amely minimum 50 fő befogadására alkalmas.

Az **oktatás fejlesztése** is nagyban hozzájárul a helyiek életminőségének a fejlesztéséhez. Az oktatásnak fontos szerepe van a munkaerőpiaci igények kiszolgálásában is. A helyi gazdasági szereplők és a szakképző intézmény összehangolt kooperációja, helyi igényfelmérése segítheti a helyi fiatalokat abban, hogy helyben indítsák el karrierjüket, illetve a vállalkozások számára a munkaerő-igényüknek megfelelő képzettségű, szaktudású, helyi humán erőforrásokkal segítsék vállalkozásuk versenyképességét.

A legnagyobb társadalmi problémát jelenti Hajdúhadházon a hátrányos helyzetű lakosság aránya. Az utóbbi években Jelentős kiterjedésű, összefüggő szegregátumok alakultak

ki, melyeknek a további leszakadását kezelni kell, valamint az itt élő lakosság integrációját elő kell segíteni. Fontos célkitűzés **a leszakadó városrészeken koncentráltan megnyilvánuló társadalmi-fizikai-gazdasági problémák komplex módon való kezelése** az itt élők társadalmi integrációjának elősegítése. A telepszerű körülmények között élők életkörülményeinek javítása, a hátrányos helyzetűek alapvető szociális készségeinek erősítése (lehetővé téve foglalkoztathatóságuk későbbi fejlesztését és majdan munkaerő piaci részvételüket) és az önszerveződésre, stratégiai jövőformálásra képes helyi és térségi közösségek kialakítása. Olyan fejlesztéseket kell előírni, melyek hatására a szegregált területek bekapcsolásra kerülhetnek a város társadalmi, gazdasági vérkeringésébe.

A **hátrányos helyzetű lakosság integrációja** hosszú folyamatos beavatkozást igényel, melyet a gazdasági program időszakára egy már benyújtott, több mint 500 millió forintos pályázattal is kíván elősegíteni az Önkormányzat. A benyújtott pályázat még elbírás alatt áll. A szakmai tartalma a szegregált területek lakófunkciójának erősítése, közlekedési elérhetősége és közbiztonság javítása, valamint a hátrányos helyzetű lakosok munkaerő-piaci integrációját ill. társadalmi integrációját segítő soft beavatkozások munkaerő-piaci képzések, tartós munkanélküliek foglalkoztatása, közmunka program, szemléletformáló, egészségügyi, bűnmegelőzési és szabadidős programok, sportesemények szervezése. Pozitív elbírálás esetén a program 2023. végéig kerül megvalósításra.

4.4. átfogó cél – Zöld Hajdúhadház

A környezetszennyezés különböző forrásokból, különböző halmazállapotban kerülhet a levegőbe, a talajba, a felszíni vagy felszín alatti vizekbe. A legjellegzetesebb problémát a kevésbé szabályozott mezőgazdasági eredetű légszennyezés okozza, azonban a környezet állapota az országos helyzethez képest általában kedvezőnek mondható. Nagyobb problémát időnként a főként közlekedésből eredő szállópor okoz, melyet a növényborítottság növelése jelentősen javíthat. A megújuló energiaforrások termelése, környezetbarát technológiák kialakítása, fejlesztése és alkalmazása a termelésben, a melléktermékek környezettudatos kezelési feltételeinek biztosítása, újrahasznosítása, és az ezekhez szükséges szolgáltatások fejlesztése a feladat.

A települési-térségi infrastruktúra beruházásokkal kapcsolatosan egyre növekvő környezetvédelmi elvárások vannak. A rendszerek kiépítésével, valamint a helyi specifikus megoldásokkal kapcsolatos alapvető követelmény a környezetre gyakorolt negatív hatások

minimalizálása, a fenntarthatóság, valamint a hagyományos gazdaságossági szempontok. A fenntartható vízgazdálkodás megvalósítása az aszály, belvíz, árvíz által okozott problémák miatt fontos feladat. A környezet és humán-egészségügyi szempontból kiemelt fontosságú a lakossági szennyvíz elvezetése és kezelésének további fejlesztése. A belterületi infrastruktúrafejlesztés keretében szükség van a belterületi utak felújítására, csapadékvíz elvezetés megoldására, járdaépítésre.

Az Önkormányzat célja, hogy a gazdasági program megvalósítása során olyan tevékenységek, fejlesztések valósuljanak meg, amelyek hozzá járulnak az alacsony széndioxid kibocsátású gazdaság felé történő elmozduláshoz. Az önkormányzati intézményeket tekintve tovább kell folytatni az energiahatékonyságra és a megújuló energiaforrások felhasználására irányuló fejlesztéseket. (Mely épületek lehetnek még alkalmasak?) A városközponti zöldterületfejlesztések az utóbbi gazdasági program időszakában elkezdődtek, de a város még mindig nem rendelkezik elegendő minőségi zöld felülettel. A fejlesztések tervezése során az önkormányzatnak törekednie kell a városi közterületek környezettudatos, család- és klímabarát megújítására, azaz arra, hogy a beavatkozások területe alkalmas legyen a családok és a fiatalok számára szabadidejük hasznos eltöltéséhez, mindeközben a fejlesztések a környezeti fenntarthatóság követelményeit szolgálják, a városi zöld környezet megteremtéséhez, ezek gazdaságos fenntartásához járuljanak hozzá. A közvilágítási rendszer megújítása szükséges új energiatakarékos LED lámpákkal.

Hajdúhadház város Önkormányzata célul tűzte ki a kerékpáros közlekedés részarányának növelését, valamint a kerékpáros kultúra fejlesztését. Fontos szempont a város életében korábban megépült rossz állapotban lévő kerékpáros létesítmények felújítása, valamint a kelet-nyugati irányú szakaszok (kiépítésével a kerékpár hálózatoság létrehozása. A hosszú távú cél összefüggő kerékpárutak kialakítása, így a település közlekedési úthálózatának kerékpáros baráttá történő kialakítása.

A kerékpáros közlekedés támogatása nem csak kerékpárutak építéséből áll, hanem nagy hangsúlyt kell fektetni a lakosság kerékpáros és környezettudatos szemléletformálása által a kerékpáros kultúra kialakítására. A fejlesztéseket fontos a szakmai, és civil szervezetekkel együttműködésben, a lakossági igényeket figyelembe véve megvalósítani, hogy a társadalmi igények és a fejlesztési koncepció minél inkább találkozzanak. A kerékpározás részarányának növekedése által hozzájárulhat a gépjárműforgalom egy részének kiváltásához, így a levegő minősége, a város életminősége javulhat. A kerékpáros közlekedés elterjedésének számos pozitív hatása lehet. Többek között rákényszeríti az embereket a napi

aktív testmozgásra, ennek eredményeképpen a kerékpározó ember ritkábban betegszik meg, kevésbé terheli meg az egészségügyi rendszert.

4.5. A 2021-2025 közötti Gazdasági Program által lefedett időszakban tervezett beruházások:

- A vasútállomás és a vasút melletti területek integrált fejlesztése: a vasútállomás a városközponttól keletre, a város keleti periferiája mellett helyezkedik el. Az állomás és a vasút menti területek állapota rendezetlen. A fejlesztések hangsúlyos elemét elsősorban a vasútállomás épületének és környezetének felújítása, a vasút melletti területek rehabilitációja jelentené. A fejlesztés keretében valósulna meg a vasút településszerkezetben betöltött erőteljes elválasztó hatásának oldása a vasúti kereszteződéseknel közlekedésbiztonsági beruházások megvalósulásával (vasúti kereszteződésekben fénysorompók kiépítésével, vasútállomásnál a Veszprémy tér és Egres út közötti gyalogos és kerékpáros közlekedési kapcsolatok aluljárós kiépítésével). A vasútállomás infrastrukturális fejlesztése mellett érdemes megvizsgálni a közösségi és kerékpáros közlekedési módok összekapcsolásának lehetőségeit a projektfejlesztés további szakaszaiban (helyközi buszjáratok útvonalának módosítása, kerékpárút hálózat fejlesztése a vasútállomás elérhetőségének biztosítása érdekében, örzött kerékpártároló kialakítása).
- A város elérhetőségét javító közlekedési fejlesztések:
 - Hajdúhadház és Hajdúsámson közötti út felújítása kerékpárforgalmi létesítmény kiépítésével
 - Hajdúhadház és Hajdúvid közötti út felújítása kerékpárforgalmi létesítmény kiépítésével
 - Hajdúhadház és Hajdúböszörmény közötti út felújítása kerékpárforgalmi létesítmény kiépítésével
- A fenntartható városi közlekedés feltételeinek megteremtése: a fejlesztés keretében a város belterületi útjainak korszerűsítése, illetve a kiépítetlen belterületi utak aszfalt burkolattal történő ellátása valósulna meg, a fejlesztéseket a csapadékvíz-hálózat fejlesztésekkel, járdaépítésekkel összehangoltan szükséges elvégezni. ellátása, portalanítása
- Belterületi csapadékvíz elvezetés fejlesztése: a város települési környezetének fejlesztése során kiemelt feladatként kell kezelni a városi környezetvédelmi

infrastruktúra fejlesztések keretében megvalósítandó belterületi csapadékvíz-elvezetéshez kapcsolódó beruházásokat. A fejlesztéseket a városi útfejlesztésekkel összhangban szükséges megvalósítani.

- Városi zöldfelületek fejlesztése: az esztétikus városkép megteremtésének fontos eleme a város közterületeinek karbantartása, a város zöldfelületi rendszerének fejlesztése
- Önkormányzati tulajdonú intézmények szolgáltatásinak fejlesztése, az épületek energetikai korszerűsítése: a város szolgáltató funkciójának megerősítéséhez nélkülözhetetlen a meglévő szolgáltatások színvonalának javítása. A fejlesztések egyaránt érintik a város nevelési-oktatási, szociális és egészségügyi intézményeit. Az önkormányzati tulajdonú ingatlanok pénzügyileg és környezetileg is fenntartható működtetése érdekében pedig további energiahatékonysági fejlesztések: **Mely épületek lehetnek még érintettek ezekkel?**
- Egészségügyi ellátás fejlesztése –
 - Új gyermekorvosi rendelő építése, új körzet kialakítása
 - Felnőtt háziorvosi ellátás új körzettel történő bővítése és az ehhez szükséges épület bővítése/kialakítása.
 - Védőnői szolgálat épületének felújítása szolgáltatás bővítése
 - Fogászati ügyeleti ellátáshoz szükséges fejlesztés,
 - A kötelező ellátáson túl a nőgyógyászati és fizioterápiás szakrendelés létrehozása.
- Smart city szolgáltatásainak fejlesztése, melynek keretében napelemes kandelláberek, ingyen wifi pontok, innovatív padok stb. kialakításával.
- Új Idősek Otthona építése: a város a szociális törvényben meghatározott feladat-ellátási körrel egy minimum 50 fő befogadására alkalmas idősek otthonát kíván létrehozni
- Iskolai étkeztetéshez kapcsolódó új konyha és ebédlő kialakítása
- Szakképző Központ kialakítása: a városban működő szakiskola képzéseinek fejlesztése mellett az önkormányzat támogatja egy új, legalább 150 fő képzésére alkalmas szakképző központ létrehozását. A helyi szakképző intézettel közösen szükséges új szakok beindítása, amelyek igazodnak a helyi vállalkozások elvárásaihoz és versenyképes, használható szakképesítést nyújtanak.

- Mezőgazdasági utak további fejlesztése: a fejlesztés célja a mezőgazdasági területek megközelíthetőségének biztosítása új mezőgazdasági bekötő- és feltáró út létesítésével.
- Szociális Szövetkezet tevékenységeinek fejlesztése: a városi önkormányzat tulajdonában lévő szociális szövetkezet gazdasági tevékenységének kiterjesztése, a szövetkezethez való alacsony csatlakozási hajlandóság növelése
- A szociális városrehabilitációs területeken a szegregátumok, leromlott városrészek komplex fejlesztése szociális bérlakások felújításával, aszfalt burkolatú utak létrehozásával, közösségi kert kialakítással, ill. a társadalmi integrációt segítő soft beavatkozások munkaerő-piaci képzések, tartós munkanélküliek foglalkoztatása, közmunka program, szemléletformáló, egészségügyi, bűnmegelőzési és szabadidős programok, sportesemények szervezése. céljából van szükség.
- Ipari park kijelölése, alpinfrastruktúrájának kiépítése
- Óvodai férőhelyek bővítése 3 új csoportszoba kialakításával
- **Pinceétterem és rendezvénytér kialakítása (hol, milyen célból?)**
- Gyümölcsfeldolgozó üzem kialakítása, eszközbeszerzés
- Hűtőház, vágóhíd bővítése
- Turisztikai célú szálláshelyek kialakítása/bővítése
- Erdei kerékpárút kerékpáros tanösvény kialakítása

5. A NEM BERUHÁZÁSI JELLEGŰ ÖNKORMÁNYZATI TEVÉKENYSÉGEK

Befektetés ösztönzés

Az önkormányzatnak a helyi gazdaság szabályozásában, valamint a gazdasági tevékenységekhez kötött adminisztratív és engedélyezési eljárások során tanúsított kiszámítható és átlátható magatartása csökkenti a gazdasági bizonytalanságot és a befektetések kockázatát.

Különösen fontos továbbá az építési szabályok meghatározása és a területhasználat korlátainak felállítása úgy, hogy az megfelelő rugalmassággal módosítható lehessen, amennyiben befektetői igény jelentkezik – természetesen a helyi lakosok érdekeinek

maximális érvényesítése mellett. A befektetői folyamatot szükség esetén adó- és illetékkedvezményekkel is ösztönözni, gyorsítani lehet.

Munkahelyteremtés, foglalkoztatás elősegítése

Az önkormányzat elmúlt években kialakított közfoglalkoztatási programját folytatni szükséges. Fontos, hogy az álláskereső lakosok továbbképzési lehetőségeit minél jobban sikerüljön elősegíteni a szükséges, jól hasznosítható képzések beindításával. Az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők kisebb eséllyel indulnak az elsődleges munkaerőpiacon, ezért számukra fontos a humán erőforrások piaci- és közfoglalkoztatási igényekhez történő fejlesztése.

Adópolitika célkitűzései

A város szűkös pénzügyi helyzete, az esetleges állami források csökkenése és a koronavírus által okozott gazdasági problémák állami kezelésére tett intézkedések önkormányzatr gyakorolt hatásai bevételek hiányában rákényszeríthetik az önkormányzatot arra, hogy a településen helyi adók mértékét, a kedvezményezettek és adómentességek körét és a változtatás jogi háttérét figyelembe véve felülvizsgálja.

Kommunikációs és marketing feladatok

A tudatos, célzott és differenciált városmarketing tevékenység nagyban támogathatja a városfejlesztési stratégia céljainak megvalósítását többek között az egyes projektek végrehajtásának elősegítésén, de akár az egész stratégia városi lakosság körében való elfogadottságának növelésén keresztül is.

A városfejlesztési stratégia céljainak kijelölésével párhuzamosan be kell azonosítani a fejlesztések potenciális érintettjeit, akik közül az alábbi célcsoportokra kell intenzív városmarketing-akciókat irányozni:

- városban befektetni szándékozó vállalatok és személyek (befektetés-ösztönzés),
- a városban gazdasági tevékenységet folytató szervezetek (intenzív partnerség),
- turistaként a városba látogatók (turisztikai PR és marketing),

- a város és a környező települések lakossága (identitásképző és -erősítő akciók).

A gazdasági jellegű célokhoz elsődlegesen speciális ismertetőket érdemes készíteni, egységes adatbázist létrehozni, amelyből bármilyen időpontban előállítható aktuális adatszolgáltatás a befektetők, betelepülők felé.

A városi életminőséghez kötődő programok esetén a civil szervezeteken és a városi médián keresztül történő népszerűsítés a célszerű. A sikeres marketing nem kizárólag egy-egy befektetés megvalósulásához járul hozzá, de a városban működő gazdasági társaságok tevékenységét, ismertségét és az irántuk táplált bizalmat is erősítheti aktuális és potenciális üzleti partnereik körében, ezzel közvetett módon hozzájárulva a helyi gazdaság fejlődéséhez is.

A marketing alapvető feladat a turizmus területén is. Természeti és kulturális értékeivel, hangulati elemek kialakításával a várost el kell adni a potenciális odalátogatók körében. A rendezvények növelik a turisztikai vonzerőt, egyben a sok résztvevő potenciális terepe lehet az arculat további fejlesztésének és kommunikálásának – e rendezvényeket tudatosan használni is kell a városmarketing céljaihoz. Az idegenforgalom fejlődése a vendéglátásból származó bevételeken felül azért is fontos a városnak, mert a turisztikai attrakciók és a kiegészítő szolgáltatások és kulturális események a város lakóinak életminőségét is javítja.

6. A FEJLESZTÉSEK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK FELTÉTELEI:

A gazdasági program sikeres végrehajtásának alapfeltétele, hogy a megfelelő pénzügyi, finanszírozási feltételek rendelkezésre álljanak a város számára. Az egyik legfontosabb feltétel a 2021-2027 közötti európai uniós költségvetési időszak hazai operatív programjainak kidolgozása és tervezése folyamatban van, melyet az Innovációs és Technológiai Minisztérium koordinál. Várhatóan Magyarországra a 2014-2020 időszakhoz viszonyítva majd 30%-kal több uniós támogatás fog érkezni. A legfontosabb eredmény, hogy tervezetten lesz újabb Terület- és településfejlesztési Operatív Program, amely keretében elsősorban az Önkormányzatoknak szánt támogatás kerül pályáztatásra. Végleges döntés még nincs, ezek esetében a részletek tisztázása többnyire az uniós szintű döntéseken múlik. Emellett az állami szervek, intézmények pályázatait által elnyert források és az esetleges, fejlesztési célú egyedi kormánydöntések és célzott források segíthetik a gazdasági program eredményes végrehajtását. Hazai feltételek között jelennek meg továbbá a környező és más hazai településekkel való együttműködések, azok hatékonysága, melyeket a minél szélesebb körű

forrásszerzés, kölcsönös előnyszerzés és társadalmi-gazdasági értékteremtés irányába érdemes fordítani. A város fejlesztési, beruházási lehetőségeinek tervezése során szükséges a várható bekerülési költség viszonylag pontos becslése, mivel az előző időszakban sokszor azért kellett az Önkormányzatnak saját erőt rendelni a pályázati források mellé tenni, mivel a tervezés és a megvalósítás időszaka között az építési költségek jelentősen megemelkedtek. A városban keletkező adóbevételekre és a központi költségvetési támogatásokra a program megvalósítását biztosítandó hivatali és helyi közszolgáltatások működésének fenntartása miatt is szükség van, hiszen ezek azok a szervezeti és szolgáltatási elemek, amelyeken keresztül a gazdasági program megvalósítása megtörténik – ez az adóbevételek esetleges további elvonása miatt a város működtetését érintő kockázatként is jelentkezhet.

További belső feltételt jelent a hivatal, valamint a városi cégek technikai felszereltsége, eszközállománya, szervezeti és humán erőforrás állománya, illetve azok tudása. A Gazdasági program írása során a meglévő adottságok alapján a városnak adottak az alapfeltételei ahhoz, hogy a gazdasági program megvalósításának előkészítési feladatait megtegye, valamint a leírt fejlesztési elképzelésekhez szükséges projektek generálását, majd későbbi tervezését megindíthassa. Egyes tervezett fejlesztésekre már az előkészítés rendelkezésre állnak, különösen azoknál, amelyek az előző programban nem valósultak meg, ezért ismételtlen bekerültek a gazdasági programba.